[2018] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 361

ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ

ਬਨਾਮ

ਮੈਸਰਜ਼ ਸੇਸਾ ਸਟਰਲਾਈਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2015 ਦਾ ਐੱਸ.ਐੱਲ.ਪੀ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 32138)

7 ਫਰਵਰੀ, 2018

[ਮਦਨ ਬੀ ਲੋਕੁਰ ਅਤੇ ਦੀਪਕ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਖਣਿਜ:

ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ - ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ - ਮਲਕੀਅਤ - ਜਾਂਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ - ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਰਕਾਰ। ਗੋਆ ਨੇ 10.9.2012 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਖਣਨ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਮੰਤਰਾਲੇ (ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ) ਨੇ 14.9.2012 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਗੋਆ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀਆਂ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ - ਦੁਆਰਾ ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਗੋਆ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਣਨ ਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਿੱਥੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਧਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 10.9.2012 ਅਤੇ 14.9.2012 ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - *ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਿਤੀ 10.9.2012 ਅਤੇ 14.9.2012 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਨਵੇਂ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਫੈਸਲੇ ਨਹੀਂ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਲਈ ਤਾਜ਼ਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ - ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼-

ਧਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ * ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੂਜੇ ਨਵਿਆਉਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਲੀਜ਼ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਵੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਗ੍ਰਾਂਟ ਹੈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਐੱਮ.ਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ. ਐਕਟ ਦੇ 8(3) ਲੀਜ਼-ਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ 2013 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ - ਅੱਗੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। 8(3), ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ - ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੋਆ ਗ੍ਰਾਂਟ ਆਫ਼ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ 2014 ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ - ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਖਣਿਜਾਂ (ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਨਿਯਮ) ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ।

ਐਕਟ, 2014 (ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਐਕਟ) ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵੈਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤਾ - ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੋਧs ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ. 10ਬੀਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬੋਲੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਸੋਧ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ, ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੇ ਕਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼-ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਜ ਨੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਆਰਡਰ (ਮਿਤੀ 14.9.2012) ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਕਲੀਅਰੈਂਸ - ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ 20.3.2015 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ ਨੇ 139 ਵਿੱਚੋਂ 72 ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਲਿਆ - ਰੱਖਿਆ: ਗੋਆ ਰਾਜ ਦਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਸੀ ਅਤੇ *ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ - ਰਾਜ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਖਣਨ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ *ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਜੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਾਜ਼ਾ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਸੀ - ਤਾਜ਼ਾ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਰਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਨਵੇਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬੋਲੀ ਜਾਂ ਨਿਲਾਮੀ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੂਜੀ ਨਵੀਨੀਕਰਣ ਬੇਲੋੜੀ ਕਾਹਲੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਖਣਿਜ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸੀ। ਐੱਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। 1957 ਐਕਟ ਦਾ 8(3)

- ਇਸਲਈ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਦੂਜਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ - ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਾਜ਼ਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

*ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ 14.9.2012 ਦੇ ਮੁਅੱਤਲੀ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਠਾ ਕੇ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗਲਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ *ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਕੇਸ - ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਖਣਿਜਾਂ (ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਨਿਯਮ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਰਾਜ ਨੂੰ ਦੂਜਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ, 1957 – s.8(3) – ਜੰਗਲਾਤ (ਸੰਰੱਖਣ) ਐਕਟ, 1980 – ਵਾਤਾਵਰਣ (ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 1986।

ਨਿਲਾਮੀ:

ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤ ਅਲਾਟਮੈਂਟ - ਨਿਲਾਮੀ ਵਿਧੀ ਦੁਆਰਾ - ਕੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ - ਆਯੋਜਤ: ਨਿਲਾਮੀ ਵਿਧੀ ਦੁਆਰਾ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ (ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਪਰ, ਨਿਲਾਮੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰਕ ਦੇ ਛੱਡਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ - ਅਲਵਿਦਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਕਲਾ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗਾ। 14 - ਸਮੀਖਿਆ ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਾਭ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਹੋਵੇਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ - ਇਹ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ

ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਵੰਡ ਕਿਸੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੈ - ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ - ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਕਲਾ। 14.

ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ:

ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ - ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ - ਦਾ ਘੇਰਾ - ਆਯੋਜਤ: ਕਿਸੇ ਨੀਤੀ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਖੁੱਲੀ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝੇ ਗਏ ਆਮ ਭਲੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। 39(ਬੀ) ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਲਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। 14 – ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਪਤਲਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨ ਅਤੇ

ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਤਾਂ ਹੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਟੱਲ ਹੈ - ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਕਲਾਵਾਂ। 14 ਅਤੇ 39(ਬੀ) - ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਾਨੂੰਨ।

ਲੀਜ਼:

ਲੀਜ਼ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨਤਾਜ਼ਾ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ - ਰੱਖੀ ਗਈ: ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਇਸ ਲਈ, ਨਵਿਆਉਣ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵਾਤਾਵਰਨ ਕਾਨੂੰਨ:

ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਜਾਂ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

ਹੋਲਡ: 1.1 ਗੋਆ ਰਾਜ ਦਾ ਖਣਨ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਹੈ, *ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। *ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣੂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਨੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਗਿਣਨ, ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ। ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਨੇ ਲਗਭਗ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ (ਨਵੰਬਰ 2007 ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ 2012 ਤੱਕ) ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਤੋਂ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਇਆ ਸੀ। ਸਤੰਬਰ 2012 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕੀਤੇ ਧਾਤੂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਨਿਗਰਾਨ ਕਮੇਟੀ ਦੀ

ਨਿਯੁਕਤੀ, ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਲੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦੇ ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਧਿਆਏ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਧਾਰਕ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਫ਼ ਸਲੇਟ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ. ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੇਂ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। [ਪਾਰਾ 41, 58] [395-Bਡੀ; 400- ਐੱਫਜੀ]

1.2ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 87.5 ਵਿੱਚ *ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, "ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ...।" ਘੋਸ਼ਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨਾਲ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 88.4 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕਿ “ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਾਤ ਦੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ···।” ਖਣਨ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨਾਲ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਦੂਜਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨਹੀਂ। [ਪਾਰਾ 42, 43] [395-ਈਐੱਫ]

1.3ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਣ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੇ *ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਸੀ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਖਣਨ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਗੋਆ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਜੇ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਬਣਾਈ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੇ 28 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਜਾ ਨਵਿਆਉਣ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ 27 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ (ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 28 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ) ਤੋਂ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਫੀਸ ਜਾਂ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। 28 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਗ੍ਰਾਂਟ ਅਤੇ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਜਾਂ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, *ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸੁਚੇਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ

ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਿਆ। [ਪੈਰਾ 46-48] [396-ਡੀਈ, 397-ਸੀ-ਈ, ਐੱਫਜੀ]

1.4ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਗੋਆ ਰਾਜ ਇਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸ ਨੂੰ ਐਮਐਮਡੀਆਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਫੀਸ ਜਾਂ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8(3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੂਜੀ ਨਵੀਨੀਕਰਣ ਅਰਜ਼ੀਆਂ (ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 21 ਫਰਵਰੀ, 2013 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਫੀਸ ਜਾਂ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ)। ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝ *ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 49] [398-ਏ.ਸੀ.]

1.5ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ *ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਰਾਜ ਕਈ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਨਵੇਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਾਲੀਆ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਨਵੇਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਛੱਡਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ। [ਪੈਰਾ 50] [398-ਡੀ]

1.6ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਲੀਜ਼ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਲਈ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ (ਮਿਆਦ ਸਮਾਪਤ)

ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਗੋਲ-ਅਬਾਊਟ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨਵੀਂ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜਾਂ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 52, 55] [399-ਐੱਫਜੀ; 400-ਏ]

ਕਾਮਨ ਕਾਜ਼ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ(2014) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ155 : [2014] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ561 - ਵੱਖਰਾ।

ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਦੁਰਗਾ ਚੰਦ ਕੋਸ਼ਿਸ਼

(1973)2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ825 : [1974] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ535; ਪ੍ਰਵਾਸ਼

ਚੰਦਰ ਦਲੂਈ ਬਨਾਮ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਬੈਨਰਜੀ(1989) ਸਪਲਾਈ 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ487 : [1989] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ401;ਐਮ ਸੀ ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ

ਭਾਰਤ(2004) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ118 : [2004] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ128;ਦਾ ਰਾਜ

ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਬਨਾਮ ਕਲਕੱਤਾ ਮਿਨਰਲ ਸਪਲਾਈ ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ(2015) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ655 : [2015] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ230; ਗਜਰਾਜ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ(1997) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ650 : [1996] 6 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ172 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

2.1ਨਿਲਾਮੀ ਵਿਧੀ (ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਦੁਆਰਾ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਿਲਾਮੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰਕ ਦੇ ਛੱਡਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ - ਇੱਕ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ। ਗੋ-ਬਾਈ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆਯੋਗ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਸੀਮਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 69] [406- ਸੀ.ਡੀ.]

2.2ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਹੋਰ, ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਸਿਰਫ ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਵਧੇਰੇ ਤਰਜੀਹੀ ਢੰਗ" ਹੈ। ਕੁਝ ਅਪਵਾਦ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕਿਸੇ "ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਉਦੇਸ਼" ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜੇਕਰ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ "ਨਿੱਜੀ ਉੱਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਕੰਮਾਂ ਲਈ" ਕਿਸੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਨਮਾਨੇ ਹੋਣ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕੋਲ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕੋਹਣੀ ਵਾਲਾ ਕਮਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 69] [406-ਈਐੱਫ]

3.1ਕਿਸੇ ਨੀਤੀ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਖੁੱਲੀ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 39 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਸਮਝੇ ਗਏ ਆਮ ਭਲੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 39 ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਿੱਜੀ ਉੱਦਮੀਆਂ ਦੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਨਾਫੇ ਲਈ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। (ਬੀ) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ। “ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਉੱਥੇ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਰਖਵਾਲਾ, ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 39 (ਬੀ) ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ]। [ਪਰਾ ੧੪] [੪੧੦-ਜੀ; 411-ਏ]

3.2ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਜਮ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਪਾਸੇ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਬਿਹਤਰ ਨੀਤੀ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਨੀਤੀਆਂ, ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕੂਹਣੀ ਅਤੇ ਲਚਕਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਹੋਣਗੇ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਥੋੜੇ ਜਿਹੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੁਝ ਕਮੀਆਂ ਲੱਭੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਕਿ ਨੀਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਦਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਟੱਲ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਸ਼ਾਸਨ ਇੱਕ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 75] [411-Bਸੀ]

3.3ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਸਿਰਫ਼ ਵਪਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਰਾਜ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਨ ਦੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿੱਤੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਉੱਦਮੀਆਂ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੋਆ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਗੋਆ ਰਾਜ ਦਾ ਖਣਨ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਨੁਕਸਦਾਰ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਆਮ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਜਾਂ ਸਮਾਜਕ ਭਲੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਉੱਦਮੀਆਂ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਭਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ। [ਪਰਾ 93] [419-ਡੀ, ਐੱਫ]

ਸੰਦੂਰ ਮੈਂਗਨੀਜ਼ ਅਤੇ ਆਇਰਨ ਓਰਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ(2010) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ1 : [2010] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ240 –

ਵੱਖਰਾ

4.1ਖਣਨ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੇ ਕਈ ਢੁਕਵੇਂ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਜਾਂ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਡਿਗਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ (ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਈ.ਏ.ਸੀਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ), ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਨੂੰ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟਸ ਦੀ ਇੱਕ ਟੀਮ ਵਜੋਂ ਵੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਟੀਮ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਰਾਜ ਨੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਨੀਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਕੀਤਾ। [ਪਾਰਾ 104-105] [423-ਐੱਫਮ]

4.2ਬੇਲੋੜੀ ਕਾਹਲੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਨੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਹੋਲਡਰਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕੁਝ ਵਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ। ਬੇਲੋੜੀ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵੇਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤਕ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ।"ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜਾਂ ਤੋਂ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਤੋਂ ਵੀ"। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 4 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈਨਵੰਬਰ, 2014 ਕੋਈ ਅੰਤਿਮ ਨੀਤੀਗਤ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਜੋ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰੇਗਾ। ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਆਖਰਕਾਰ 20 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀਜਨਵਰੀ, 2015 ਪਰ ਇਸ 'ਤੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। [ਪਾਰਾ 106, 107] [424-ਈਐੱਫ; 428-ਜੀਮ]

4.3ਐਮਐਮਡੀਆਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਆਰਡੀਨੈਂਸ 5 ਜਨਵਰੀ, 2015 ਨੂੰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ 12 ਜਨਵਰੀ, 2015 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬੋਲੀ ਜਾਂ ਨਿਲਾਮੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਖਣਿਜ (ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਨਿਯਮ) ਐਕਟ, 2014 ਦੇ ਖਰੜੇ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ (ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ) ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਦੂਸਰੀ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ। ਨਿਲਾਮੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ. [ਪਰਾ 109] [425- ਈਐੱਫ]

4.4ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ, 2008 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ 2006 ਤੋਂ 2012 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਨੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਹੋਲਡਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਘਰੇਲੂ ਸਨਅਤ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਲਾਭ ਦੇ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਨੇ ਘਰੇਲੂ ਉਦਯੋਗ ਲਈ ਲਗਭਗ ਕੁਝ ਵੀ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਹੋ ਸਕਦਾ

ਹੈ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਿਰਯਾਤ ਰਾਹੀਂ ਕਾਫ਼ੀ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਇਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਭੰਡਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਸਿਹਤ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਅਸਲ ਸਮੇਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਐਸਤ ਗੋਆ ਦਾ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਗੋਆ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਫਿਰ ਵੀ ਅਣਗਿਣਤ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਹੈ - ਅਤੇ ਬਰਾਮਦ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਜਾਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤੋਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 113] [427-ਸੀ.ਈ.]

4.5ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਰਜਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਜੁੜਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮਾਈਨਿੰਗ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਾਭ। ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨਾਲ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਜਾਂ ਗੋਆ ਦੇ ਐਸਤ ਨਿਵਾਸੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਲਾਭ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਭੌਤਿਕ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ

ਫਤ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਰਾਇਲਟੀ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਨਵਿਆਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਨਾਲ ਤੋਲਣ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰ ਗੋਆ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਨ ਬਲਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਹੋਲਡਰਾਂ ਲਈ ਸਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਖਣਿਜ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ" ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 114] [427-ਐੱਫH]

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਵਾਲਾ ਨੰਬਰ 1 – ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤ ਵੰਡ

(2012) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ1 : [2012] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ311 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

4.6ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਐੱਮ.ਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਖਣਿਜ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਹਿੱਤ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਨ। ਖਣਨ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਭਾਰਤੀ ਉਦਯੋਗ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਲਾਭ ਦੇ ਅਤੇ ਐਸਤ ਗੋਆ ਦੀ

ਸਿਹਤ ਲਈ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਕਵਾਇਦ ਇੱਕ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਸੀ। [ਪਰਾ 116] [428-ਸੀ]

4.7ਇਹ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 88 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 38 ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ - ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਅਭਿਆਸ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੋਆ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਬੇਲੋੜੀ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 121, 122] [430-ਏ.ਬੀ.]

4.8ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਕੋਲ ਖਣਨ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕੁਝ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਮੁੱਦੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਐਮਐਮਡੀਆਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੂਜਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਕੇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਗੋਆ ਰਾਜ ਦਾ ਐੱਮ.ਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਵਿਆਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ [ਪਾਰਾ 123, 124] [430-ਡੀਈ, H; 431-ਏਬੀ]

4.9ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਗੋਆ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਬੇਲੋੜੀ ਕਾਹਲੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਰੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਖਣਿਜ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ|ਜੋ ਕਿਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਗੋਆ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 149] [440-Bਸੀ]

5.1ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਮੰਤਰਾਲਾ (ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ) ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ *ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਾਜ਼ਾ

ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ 14 ਸਤੰਬਰ ਦੇ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, 2012. [ਪੈਰਾ 149] [440-ਡੀ]

*ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ(2014) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ590 : [2014] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ302;ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ(2014) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ738;ਐਮਪੀ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਦਾਸ ਟੀਕਾਰਮ ਦਾ ਰਾਜ1995 ਸਪਲਾਈ (1) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ587 : [1994] 3 ਸਪਲਾਈ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ747 -'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਪਬਲਿਕ ਇੰਟਰਸਟ ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ

(2012) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ1: [2012] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ147;ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ

ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ(2014) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ516 :

[2014]8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ446;M/sਅਜਰ ਇੰਟਰਪ੍ਰਾਈਜਿਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ

ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸਤਿਆਨਾਰਾਇਣ ਸੋਮਾਨੀ2017 (10) ਸਕੇਲ 346;ਟਾਟਾ ਆਇਰਨ ਐਂਡ ਸਟੀਲ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ(1996) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ709 : [1996] 3 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ808;ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਓਨਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ(2013) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ522 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

5.2ਐਮਓਈਐਫ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ ਨੂੰ ਟਾਲਦਿਆਂ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਕਿਉਂਕਿ 20 ਮਾਰਚ, 2015 ਨੂੰ ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੁੱਚੀ ਕਵਾਇਦ ਮਕੈਨੀਕਲ ਸੀ, ਗੋਆ ਰਾਜ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ, ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ, ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਂ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਅਤੇ ਈ.ਏ.ਸੀਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਮਾਹਿਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ ਦੁਆਰਾ 20 ਮਾਰਚ, 2015 ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਰੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਨਵੀਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 136] [435-ਸਾ.ਯੁ.]

5.3ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ। ਇੱਕ ਸਮੁੱਚੀ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਪਰਿਪੇਖ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਜਾਂ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ, ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ, ਐਮਐਮਡੀਆਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ, ਈਏਸੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਮਾਹਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਵਾਦ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਗੋਆ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਵੱਛ ਹਵਾ ਅਤੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸ਼ਾਸਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਅਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਫੈਸਲੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। [ਪਰਾ 138] [436-Bਈ]

5.4ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਾਤਾਵਰਨ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਣਨ ਦੇ ਕੰਮ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਈ.ਆਈ.ਏ1994 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਾਤਾਵਰਨ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਜਾਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੱਕ ਵੈਧ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ # ਐਮ.ਸੀ ਮਹਿਤਾ ਕੇਸ ਅਤੇ ## ਕਾਮਨ ਕਾਜ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਈ.ਆਈ.ਏ1994 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਸਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਨਵਿਆਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵੈਧ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦਾ. ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸੂਚਨਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਈ.ਆਈ.ਏ2006 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਜੀਵਨ ਲਈ ਅਧਿਕਤਮ 30 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 145] [438-ਈ.ਜੀ.]

ਐਮ ਸੀ ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ(2004) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ118 : [2004] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ128;

ਕਾਮਨ ਕਾਜ਼ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ (2017) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ499 - ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ.

5.5ਲੀਜ਼ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ, ਭਾਵੇਂ ਜੰਗਲਾਤ (ਸੰਰੱਖਣ) ਐਕਟ, 1980 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਗ੍ਰਾਂਟ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। . [ਪਰਾ 132] [433-ਜੀ; 434-ਏ]

ਅੰਬਿਕਾ ਕੁਆਰੀ ਵਰਕਸ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ(1987) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ

213: [1987] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ562;ਪੇਂਡੂ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇਅਧਿਕਾਰ ਕੇਂਦਰ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ(1989) ਸਪਲਾਈ 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ504 : [1988] 2 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ690;MP ਦਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਦਾਸ ਟਿਕਰਾਮ(1995) ਸਪਲਾਈ 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ587 : [1994] 3 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ747 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

6. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਗਲਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ *ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। [ਪਰਾ 148] [439-ਐੱਫ]

ਐਸ ਐਨ ਮੋਹੰਤੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ2012 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀਔਨਲਾਈਨ ਡੇਲ 4000 - ਵੱਖਰਾ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2014] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ302	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 8
(2014) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ738	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 18
[1974] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ535	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 52
[1989] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ401	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 53

[2004] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ128	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 53, 131
[2015] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ230	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 54
[1996] 6 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ172	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 54
[2014] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ561	ਵੱਖਰਾ	ਪੈਰਾ 57
[2012] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ147	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 60
[2014] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ446	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 61
[2012] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ311	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 61
2017 (10) ਸਕੇਲ 346	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 73
[2010] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ240	ਵੱਖਰਾ	ਪੈਰਾ 95
[1996] 3 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ808	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 111
(2017) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ499	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 131
[1987] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ562	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 132
[1988] 2 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ690	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 132
[1994] 3 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ747	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 132
2012 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਡੈਲ 4000	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 146
(2013) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ522	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 147

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ : 2015 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 32138।

ਨਿਰਣੇ ਤੋਂਅਤੇ 2014 ਦੇ ਡਬਲਯੂ.ਪੀਨੰਬਰ 293 ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਨਿਆਂਇਕ, ਗੋਆ ਵਿਖੇ ਪੰਜੀ ਬੈਂਚ ਦਾ 13.08.2014 ਦਾ ਹੁਕਮ

2015 ਦੇ ਐੱਸ.ਐੱਲ.ਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 32699-32727 ਦੇ ਨਾਲ। ਡਬਲਯੂ.ਪੀ(ਸੀ) ਨੰਬਰ 711 ਅਤੇ 2015 ਦੇ 720।

ਆਤਮਾਰਾਮ ਐੱਨ.ਐੱਸ. ਨਾਡਕਰਨੀ, ਏ.ਐੱਸ.ਜੀ., ਚੰਦਰ ਉਦੈ ਸਿੰਘ, ਦਾਰਿਅਸ ਖੰਬਾਟਾ, ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ, ਹੁਜ਼ੇਫਾ ਅਹਿਮਦੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਭੂਸ਼ਣ, ਪ੍ਰਣਵ ਸਚਦੇਵਾ, ਓ. ਕੁੱਟਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੇਹਾ ਰਾਠੀ, ਸੰਜੇ ਪਾਰਿਖ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨੀਤਾ ਸ਼ੇਨੋਏ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਾ. ਸਕਸੈਨਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ, ਪ੍ਰਣਵ ਸਚਦੇਵਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੇਹਾ ਰਾਠੀ, ਰੋਹਿਤ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਮੇਰੂਸਾਗਰ ਸਮੰਤਰਾਏ, ਸਲਵਾਡੋਰ।ਐਸ. ਰਿਬੈਲੋ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਦੁਸ਼ੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲੁੰਘਨੇਵੀਆ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਨੇਹਾ ਐਸ. ਪ੍ਰਭੂ ਤੇਂਦੁਲਕਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਵੇਦਿਤਾ ਨਾਇਰ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਦਿਵਿਆ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪਾਂਡੇ, ਦੇਵਾਸ਼ੀਸ਼ ਭਾਰੂਕਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੁਕਮਣੀ ਬੋਬਡੇ, ਜੀ.ਐਸ. ਮੱਕੜ, ਪ੍ਰਤਾਪ ਐਮ. ਵੇਣੁਗਪੁਰਾਲ, , ਨਵਲ ਅਗਰਵਾਲ, ਅਨੁਜ ਸਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਹਾਰਿਕਾ, ਅਮਨ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਨਿਕਾ ਕਲਿਆਰਾਸਨ (ਮੈਸਰਜ਼ ਕੇ. ਜੇ. ਜੌਹਨ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਲਈ), ਸੁਮਿਤ ਗੋਇਲ, ਤਨੁਜ ਅਗਰਵਾਲ (ਮੈਸਰਜ਼ ਪਾਰੇਖ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਲਈ), ਯਸ਼ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦਿਓੜਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਾਤੀ ਕਾਮਤ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪਰਾਗ ਰਾਓ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਸਮਿਤਾ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੰਜਨਾ ਸੈਡੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਾਗਿਆ ਵੀ. ਸਿੰਘ, ਨਿਨਾਦ ਲਾਡ, ਇਵੋ ਡੀਕੋਸਟਾ, ਜਯੰਤ ਮੋਹਨ, ਅਭਿਜੀਤ ਗੋਸਾਵੀ, ਰੋਹਨ ਸ਼ਰਮਾ, ਕਰਨ ਮਾਥੁਰ, ਅੰਜੁਮਨ। ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ, ਸੁਮਿਤ ਗੋਇਲ, ਤਨੁਜ ਅਗਰਵਾਲ (ਮੈਸਰਜ਼ ਪਾਰੇਖ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਲਈ), ਯਸ਼ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦਿਓੜਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਾਤੀ ਕਾਮਤ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਸਮਿਤਾ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੰਜਨਾ ਸੈਡੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਾਗਿਆ ਵੀ. ਸਿੰਘ, ਨਿਖਿਲ ਵਾਜੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ। ਸੁਜਾਤਾ ਕੁਰਡੂਕਰ, ਰੁਦਰੇਸ਼ ਦੇਸਾਈ, ਜਯੰਤ ਮੋਹਨ, ਪੀ. ਚੈਤਨਯਸ਼ੀਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ.

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਮਦਨ ਬੀ ਲੋਕੁਰ, ਜੇ.1. ਸਾਡੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਬੇਤਹਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਸਾਡੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਖਨਨ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ - ਖਾਣਾਂ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਲਈ ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਪੂਰੀ ਘਾਟ ਦੇ ਨਾਲ। ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਹੋਲਡਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਮਨੋਰਥ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣਾ (ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ) ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਵੱਈਆ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਪਿੱਠਭੂਮੀ 'ਤੇ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ

ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਰੋਕਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਲੀਆ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਪਰ ਇਸ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਕਦਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ। ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਹਾਨਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਵਿਕਾਸ ਦਾ, ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਭੁੱਲ ਜਾਣਾ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਟਿਕਾਊ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਹੋਰ ਨਹੀਂ।

2.ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾਅਤੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਤੀ ਢਿੱਲਮੱਠ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਫੀਲਡ ਡੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਮੁੱਖ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਰਾਇਲਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਟੁਕੜਿਆਂ ਨਾਲ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਨੂੰ ਖਣਨ ਖੇਤਰ ਦੁਆਰਾ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਲੀਆ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਟਿਕਾਊ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਲਈ, ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਚੌਕਸੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਵੇਂ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਦੇ ਮੂਕ ਗਵਾਹ ਬਣਦੇ ਰਹਾਂਗੇ ਅਤੇ ਇਹ ਸੋਚਦੇ ਰਹਾਂਗੇ ਕਿ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

3.ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਈਨਜ਼ ਐਂਡ ਮਿਨਰਲਜ਼ (ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1957 (ਐੱਮ.ਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ. ਐਕਟ), ਜੰਗਲਾਤ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਅਤੇ ਮੈਂਗਨੀਜ਼ ਧਾਤ ਦੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। (ਸੰਭਾਲ) ਐਕਟ, 1980, ਵਾਤਾਵਰਨ (ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 1986 ਅਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਹੋਰ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼।

4.ਇਸ ਸੂਚਨਾ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜੱਜ ਜਸਟਿਸ ਐਮ.ਬੀ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਐਕਟ, 1952 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ 22 ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਐਨ.ਡੀਨਵੰਬਰ, 2010. ਗੋਆ ਰਾਜ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨ:

2.ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਇਹ ਹੋਣਗੀਆਂ -

(i)ਖਣਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਹੱਦ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈਅਤੇ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਲੋਹੇ ਅਤੇ ਮੈਂਗਨੀਜ਼ ਧਾਤ ਦਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ; ਅਤੇ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਫਰਮਾਂ, ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਲੋਹੇ ਅਤੇ ਮੈਂਗਨੀਜ਼ ਧਾਤ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਖਣਨ, ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ;

(ii)ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਧਾਤੂ ਦੇ ਮਾਈਨਿੰਗ, ਸਟੋਰੇਜ, ਆਵਾਜਾਈ, ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ, ਰੋਕਣ, ਖੋਜਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ;

(iii)ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਲਈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹੇ ਛੇੜਛਾੜ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ, ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਸਮੇਤ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ; ਅਤੇ

(iv)ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਖਣਨ, ਵਪਾਰ, ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ, ਜੰਗਲ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਤਬਾਹੀ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ, ਆਜੀਵਿਕਾ ਅਤੇ ਕਬਾਇਲੀ ਲੋਕਾਂ, ਜੰਗਲ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ. ਖਣਨ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ, ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੋਏ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ।

3.ਕਮਿਸ਼ਨ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਮਾਈਨਿੰਗ, ਵਪਾਰ, ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਉਪਚਾਰਕ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਵੀ ਕਰੇਗਾ।

5.ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਗੋਆ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਹੋਲਡਰਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 15 ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪੀ।ਮਾਰਚ,

2012 ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ 25 ਨੂੰਅਪ੍ਰੈਲ, 2012 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਾਨ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ. ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ 7 ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀਸਤੰਬਰ, 2012 ਨੂੰ ਇੱਕ ਐਕਸ਼ਨ ਟੇਕਨ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਗੋਆ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 10 ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ।ਸਤੰਬਰ, 2012 ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਖਣਨ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆਰਾਜ 11 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈਸਤੰਬਰ, 2012. ਵਾਤਾਵਰਣ ਮੰਤਰਾਲਾਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜੰਗਲਾਤ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤ (ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ) ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 14 ਮਿਤੀ ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਗੋਆ ਰਾਜ ਵਿੱਚ 139 ਖਾਣਾਂ (ਅਸਲ ਵਿੱਚ 137 ਖਾਣਾਂ - ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਡੁਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਹੈ) ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ ਨੂੰ ਟਾਲ ਦਿੱਤਾ।ਸਤੰਬਰ, 2012।

6.ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਹ, ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 2012 ਦੇ ਡਬਲਯੂਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 435 ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੀ। ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

7.ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਹੋਲਡਰਾਂ ਨੇ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀਬਾਂਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਹ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਅਤੇ 10 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂਸਤੰਬਰ, 2012 ਅਤੇ 14ਸਤੰਬਰ, 2012 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ 2012 ਦੇ ਡਬਲਯੂ.ਪੀ(ਸੀ) ਨੰਬਰ 435 ਦੇ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

8.ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 21 ਨੂੰ ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆਸ੍ਰੀਟਅਪ੍ਰੈਲ 2014।1ਹੋਰ ਸਿੱਟਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਾਰੇ ਲੋਹੇ ਅਤੇ ਮੈਂਗਨੀਜ਼ ਧਾਤ ਦੀਆਂ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ 22 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।ਐਨ.ਡੀਨਵੰਬਰ, 2007. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ

ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਰਵਾਈਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਨੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਮਝੇ ਹੋਏ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ ਐਮਐਮਡੀਆਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਣ ਲਈ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖਣਿਜ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਨਵਿਆਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਮਨ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗੋਆ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਗੱਲ ਰੱਖੀ ਗਈ ਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ 10ਸਤੰਬਰ,2012 ਅਤੇ 14ਸਤੰਬਰ, 2012 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮਾਈਨਿੰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਲਈ ਨਵੇਂ ਲੀਜ਼ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ ਦੇਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਹੀਂ ਲਏ ਜਾਂਦੇ।ਗੋਆ ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ 2013

9.ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੇ 21 ਨੂੰ ਗੋਆ ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ ਦੇ ਖਰੜੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ।ਸ੍ਰੀਟਅਗਸਤ, 2012। ਸੁਝਾਅ ਆਦਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ 28 ਨੂੰ ਗਜ਼ਟਿਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਸਤੰਬਰ, 2013।

10.ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈਖਣਿਜ ਨੀਤੀ ਲਈ: "ਗੋਆ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਹੇ ਦੇ ਉਦਯੋਗ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਖਣਿਜ ਉਦਯੋਗ ਤੋਂ ਖੇਤਰੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਵਰਗੀਆਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਹਾਇਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ।"

“ਹਾਲਾਂਕਿ, 2006-07 ਤੋਂ 2011-12 ਦੇ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਗ੍ਰੇਡ ਦੇ ਧਾਤ ਦੀ ਮੰਗ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਉਛਾਲ ਅਤੇ ਪਿਛਲੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਰਾਜ ਨੇ ਅਰਾਜਕਤਾ ਅਤੇ ਅਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦੇ ਸਿਖਰ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ।

ਨਾਜ਼ੁਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਬਿਨਾਂ 1 (2014) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ590ਅਤੇ ਰਾਜ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਜਾਂ ਇੱਕ ਔਸਤ ਗੋਆ ਦੀ ਆਮ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਲਈ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਣਪਛਾਤੇ ਸਰੋਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡੰਪਾਂ ਅਤੇ ਟੇਲਿੰਗਾਂ ਤੋਂ ਬੇਹਿਸਾਬ ਧਾਤ ਦਾ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਥਿਰਤਾ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਜੋ ਰਾਜ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਇਸਦੇ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹਨ। ਖਣਿਜ ਇੱਕ ਸੀਮਿਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।ਇਹ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੋਆ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਬੇਮਿਸਾਲ ਫ਼ਤਵਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਣਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਾਹਰੀ

(2014) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 590

ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਯੋਜਨਾਬੱਧ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਇੱਕ ਟਿਕਾਊ ਨਿਕਾਸੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਖਣਿਜ ਵਸੀਲੇ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਖਣਿਜ ਅਧਾਰਤ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਖਣਨ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਨਾ ਕਿ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ਦੀ ਦੌੜ ਦੀ ਬਜਾਏ।" [ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ]।

11.ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ 'ਨੀਤੀ' ਦੇ ਇਸ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ 20 ਪੈਰਿਆਂ ਅਤੇ ਕਈ ਉਪ-ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਜਾਂ ਵੰਡ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਾਪਦੰਡ, ਟਿਕਾਊ ਖਣਨ ਅਤੇ ਖਣਿਜ ਸੰਭਾਲ, ਖਣਿਜ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਖਣਿਜਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ, ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਗੱਲਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੈਪਿੰਗ, ਜਨਤਕ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਪੀੜ੍ਹੀ ਇਕੁਇਟੀ, ਖਾਣਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਲੋਕਾਂ ਦਾ

ਪੁਨਰਵਾਸ, ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ (ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਮੇਤ), ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਤੇ ਗੋਆ ਖਣਿਜ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ ਆਦਿ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ।

12.ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੋ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੈਰੇ 1.4.4ਅਤੇ ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ ਦਾ 1.4.5 ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੋਆ ਦਾ ਲੋਹਾ ਘੱਟ ਦਰਜੇ ਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਆਇਰਨ (ਜਾਂ ਐੱਫ.ਈ) ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਕੋਈ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਘਰੇਲੂ ਮੁੱਲ ਜੋੜਦੀ ਹੈ। ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਲਗਭਗ ਸਾਰਾ ਲੋਹਾ ਨਿਰਯਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕ ਹੀ ਗੋਆ ਤੋਂ ਕੱਢੇ ਗਏ ਲੋਹੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ ਦੇ ਪੈਰੇ 1.4.4 ਅਤੇ 1.4.5 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਹਨ:

“1.4.4 ਕੋਈ ਘਰੇਲੂ ਮੁੱਲ ਜੋੜ ਨਹੀਂ: ਗੋਆ ਲੋਹੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਘਰੇਲੂ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਮੁੱਲ ਵਾਧੇ ਦੇ ਮੌਕੇ ਘੱਟ ਹਨ। ਚੀਨੀ ਅਤੇ ਜਾਪਾਨੀ ਲੋਹੇ ਦੀ ਔਸਤ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਮਿਸ਼ਰਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਗੋਆ ਦੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਟੀਲ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਕੋਲ ਉੱਚ ਦਰਜੇ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ। ਗੁਆਂਢੀ ਰਾਜ ਕਰਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਖਣਨ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਗੋਆ ਦੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਭਾਰਤੀ ਸਟੀਲ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਐੱਫ.ਈ ਸਮੱਗਰੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ।

1.4.5 ਘੱਟ ਗ੍ਰੇਡ v/s ਉੱਚ ਗ੍ਰੇਡ: ਓਡੀਸ਼ਾ, ਝਾਰਖੰਡ ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਗੋਆ ਦਾ ਲੋਹਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਘੱਟ ਗ੍ਰੇਡ ਫੇ ਸਮੱਗਰੀ ਵਾਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਲਮੀ ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਗ੍ਰੇਡ ਦਾ ਧਾਤੂ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਰੇਲਵੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਅਤੇ ਬੰਦਰਗਾਹਾਂ ਤੱਕ ਖਾਣਾਂ ਦੀ ਦੂਰੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਮੁੱਚੀ ਲਾਗਤ ਘਟਦੀ ਹੈ। ਗੋਆ ਦੇ ਧਾਤੂ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਸਿਲਿਕਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵੀ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਅਨ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਦੇ ਘੱਟ ਗ੍ਰੇਡ ਦੇ ਧਾਤੂ ਨਾਲੋਂ ਗੋਆ ਦੇ ਧਾਤੂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਨੁਕੂਲ ਕਾਰਕ ਹੈ।" [ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ]।

13.ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਸਿਰਫ ਨਿਰਯਾਤ ਵੱਲ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਘਰੇਲੂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਘੱਟ ਐੱਫ.ਈ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਉੱਚ ਸਿਲਿਕਾ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਕਾਰਨ।

ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਆਨੰਦ ਮਾਹਿਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਮੇਟੀ

14.ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫਨੇ 21 ਨੂੰ ਮਾਹਿਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਮੇਟੀ (ਈਏਸੀ) ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾਸ੍ਟ੍ਰੀਟਮਾਰਚ, 2013, ਗੋਆ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਣ ਲਈ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵਜੋਂ ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ ਵਿੱਚ ਸਾਬਕਾ ਸਕੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਆਨੰਦ ਨਾਲ। ਈ.ਏ.ਸੀਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨ:

(ਏ)ਮਿਤੀ 14 ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ 139 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਮਰਥਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ/ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈਵਾਤਾਵਰਣ (ਸੁਰੱਖਿਆ) ਅਧੀਨ ਸਤੰਬਰ, 2012ਐਕਟ, 1986 ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ ਨੂੰ ਕੇਸ-ਦਰ-ਕੇਸ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਲਈ;2

(b)ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ;

(ਸੀ) xxx xxx xxx

2 ਅਸਲ ਵਿੱਚ 137 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਮਰਥਕ - ਕੁਝ ਨਕਲ ਹੈ

(ਡੀ)ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਹ ਵਿੱਚ ਐਮਓਈਐਫ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈਗੋਆ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਅਤੇ ਮੈਂਗਨੀਜ਼ ਧਾਤ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਬਾਰੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਢੁਕਵੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ।

15.ਈਏਸੀ ਨੇ ਅਕਤੂਬਰ 2013 ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀਨੂੰ 137 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼. ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਈ.ਏ.ਸੀਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਨ: (i) ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਵਾਈਲਡਲਾਈਫ਼ ਤੋਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ; ਜਾਂ (ii) ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ; ਜਾਂ (iii) ਡੰਪ ਮਾਈਨਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ; ਜਾਂ (iv) ਜ਼ਮੀਨੀ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਕੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ; ਜਾਂ (v) ਜ਼ਮੀਨੀ ਪਾਣੀ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਜਲ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਕੋਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ; ਜਾਂ (vi) ਜੰਗਲ ਦੀ ਕੋਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਈ.ਏ.ਸੀਨੇ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

16.ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਈ.ਏ.ਸੀਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸ਼ਾਇਦ ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਜ਼ਿਕਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ 137 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਮਰਥਕ - ਕੁਝ ਡੁਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਹੈ

17.ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸਤੰਬਰ, ਅਕਤੂਬਰ ਅਤੇ ਨਵੰਬਰ 2013 ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਈ। 11 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।ਨਵੰਬਰ, 2013 ਅਤੇ 21 ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆਸ੍ਰੀਟਅਪ੍ਰੈਲ, 2014। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੁਝ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦਾ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

18.ਇਸ ਮੌਕੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 11ਨਵੰਬਰ, 2013 ਨੂੰ 18 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆਨਵੰਬਰ, 20133ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈਇੱਕ ਮਾਹਰ ਕਮੇਟੀ “ਸਥਾਈ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਪੀੜ੍ਹੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਦੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਢੋਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਗੋਆ ਰਾਜ ਤੋਂ ਲੋਹੇ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਖੁਦਾਈ ਦੀ ਸੀਮਾ ਕੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਮੈਕਰੋ ਈ.ਆਈ.ਏਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਲਈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕ। ” ਮਾਹਿਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ:

1.ਡਾ.ਸੀ.ਆਰ.ਬਾਬੂ (ਈਕੋਲੋਜਿਸਟ)

2.ਡਾ.ਐਸ.ਸੀ. ਧੀਮਾਨ (ਭੂ-ਵਿਗਿਆਨੀ/ਹਾਈਡਰੋਜੀਓਲੋਜਿਸਟ)

3.ਬੀਕੇ ਮਿਸ਼ਰਾ (ਖਣਿਜ ਵਿਗਿਆਨੀ) ਪ੍ਰੋ.

4.ਪ੍ਰੋ. ਐਸ. ਪਰਮੇਸ਼ਵਰੱਪਾ (ਜੰਗਲਾਤ)

5.ਸ਼੍ਰੀ ਪਰਿਮਲ ਰਾਏ (ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ)।

3 ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, (2014) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ738 ਅਤੇ ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, ਡਬਲਯੂ.ਪੀ(ਸੀ) ਨੰਬਰ 435 ਆਫ਼ 2012

19.ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 14 ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਟਾਟਾ ਐਨਰਜੀ ਰਿਸਰਚ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ (ਟੀ.ਈ.ਆਰ.ਆਈ), ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ (1997); ਟੀ.ਈ.ਆਰ.ਆਈ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਕਾਸ ਖੋਜ ਕੇਂਦਰ, ਔਟਵਾ, ਕੈਨੇਡਾ (2006); ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ (2014); ਗੋਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਓਸ਼ਨੋਗ੍ਰਾਫੀ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਖੋਜ ਪੱਤਰ; ਇੰਡੀਅਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ (ਇੰਡੀਅਨ ਸਕੂਲ ਆਫ਼ ਮਾਈਨਜ਼), ਧਨਬਾਦ (2013); ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ, ਗੋਆ (ਸਾਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਹਿਤ। ਇਸ ਨੇ ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਰਜਾਂ ਕਾਰਨ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਗਾੜ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ 12 ਜਾਂ 12 ਦੇ ਕਰੀਬ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀਅਪ੍ਰੈਲ, 2015 - ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ।ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ

20.ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਤੰਤਰ, ਕਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ 'ਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। . ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 13 ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆਅਗਸਤ, 2014।4ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ:

“ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗੋਆ ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ, 2013 ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ 28 ਸਤੰਬਰ, 2013 ਨੂੰ ਗਜ਼ਟਿਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) 435/2012 ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਇਸ ਨੀਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, 28 ਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੀਨਿਊ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਟੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਐੱਮ.ਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ.

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਅਧੀਨ ਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਵਿਆਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਗਜ਼ਟਿਡ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

(ਏ)ਜਿੱਥੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

(B)ਜਿੱਥੇ ਨਵਿਆਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਇਕੱਠੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ

(ਸੀ)ਜਿੱਥੇ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹਨ।ਸਾਰੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਨਵਿਆਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ

4 ਲਿਥੋਫੇਰੋ ਬਨਾਮ ਗੋਆ ਰਾਜ, ਮਨੂ ਐਮ/ਐਚ/1292/2014 = 2014 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀਐਨਲਾਈਨ ਬੋਮ 997ਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਸੇਸਾ ਸਟਰਲਾਈਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਮਦਨ ਬੀ ਲੋਕੁਰ, ਜੇ.]ਸਾਲ 2007। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਹਿਲੀਆਂ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੂਜੀ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲੀਜ਼ ਡੀਡਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

21.ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ: (i) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ [ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ] ਖਣਨ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗੋਆ ਰਾਜ ਲਈ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੀਜ਼ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਗੋਆ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਵਿਆਉਣ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ; (ii) ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ,ਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; (iii) ਇਸ ਅਦਾਲਤ [ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ] ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 67 (82) ਵਿੱਚ 'ਤਾਜ਼ਾ ਲੀਜ਼' ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੈ ਕਿ ਲੀਜ਼

ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਵੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਗ੍ਰਾਂਟ ਹੈ। ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਸਦ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਦਾਸ ਟੀਕਾਰਮ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।5 ਆਖਰਕਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇਆਯੋਜਿਤ:

ਲਿਥੋਫੇਰੋ ਬਨਾਮ ਗੋਆ ਰਾਜ, ਐਮ. ਏ.ਐਨ.ਯੂ/ਐਮ.ਐਚ/1292/2014 = 2014 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਬੋਮ 997

“ਹਾਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਸਾਰੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਭਾਵ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਯੋਜਨਾਵਾਂ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, IBM ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੋਣ ਲਈ ਆਈਆਂ। IBM ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹੀ ਖਣਿਜ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕਾਫੀ ਸਮੱਗਰੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵੀ ਉਸੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 8(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਵਾਅਦੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਭਾਰੀ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਬਦਲ ਲਈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਵਾਅਦੇ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਹੁਣ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਰਕਾਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੂਜੀ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੇਗੀ।5 1995 ਸਪਲਾਈ (1) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ587ਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ ਐਕਟ ਦੇ 8(3)। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਿਧਾਂਤਪ੍ਰੋਮਿਸਰੀ ਐਸਟੋਪਲ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 8(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੀਜ਼ ਡੀਡਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਝਿਜਕ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 435/2012 ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਹੀ ਮੰਨ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 435/2012 ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ।

22.ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ:

“(I) ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਗੋਆ ਨੂੰ ਐੱਮ.ਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੀਜ਼ ਡੀਡਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ/ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ/ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐੱਮ. ਸਰਕਾਰ, ਗੋਆ ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ, 2013 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 435/2012 ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।

(II) ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ/ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਨੇ/ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਗੋਆ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 8(3) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਅਤੇ ਤਰਜੀਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਆਰਡਰ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ।

1995ਸਪਲਾਈ(1) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 587

23.ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਦੋ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ13 ਨੂੰ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮਅਗਸਤ, 2014 2015 ਦਾ ਐੱਸ.ਐੱਲ.ਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 32138 ਅਤੇ 2015 ਦਾ ਐੱਸ.ਐੱਲ.ਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 32699-32727 ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ।ਗੋਆ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ 2014 ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ

24.ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੇ ਗੋਆ ਗ੍ਰਾਂਟ ਆਫ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ 2014 ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ।ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 1 ਨੂੰ ਗੋਆ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ

ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।ਸ੍ਰੀਟਅਕਤੂਬਰ, 2014. ਇਹ 4 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀਨਵੰਬਰ, 2014 ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਗੋਆ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਆਫ ਮਾਈਨਜ਼ ਐਂਡ ਜੀਓਲੋਜੀ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ 20 ਨੂੰ ਗਜ਼ਟਿਡ ਸੀਜਨਵਰੀ, 2015 ਦੋ ਨਾਲ 4 ਨਵੰਬਰ, 2014 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੋਂ ਪੈਰੇ ਮਿਟਾਏ ਗਏ। ਦੋ ਮਿਟਾਏ ਗਏ ਪੈਰੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

25.ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਕੁਝ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਭਾਵੁਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਗੋਆ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਫਲੋਰ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਸ਼ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਹਨ:

ਪਿਛੋਕੜ.— ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ 21 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2014 ਦੇ 2012 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 435 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਗੋਆ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ 22 ਨਵੰਬਰ, 2007 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।···

ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ...

ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ21 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2014 ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਲ 2007 ਤੋਂ 2012 ਤੱਕ ਡੀਮਡ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਬੇਸਿਸ 'ਤੇ ਖਾਣਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗੋਆ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਖੌਤੀ ਡੀਮਡ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਲ 2007....

ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ, ਖਣਨ ਦੀਆਂ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸਾਲ 2007 ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਵਿਕਲਪ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਨਿਲਾਮੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬੋਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਰਿਟਰਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ,

(ਏ)ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਰਾਜ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵੀ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਖਣਿਜ ਵਿਕਾਸ ਨਿਗਮ ਰਾਹੀਂ ਖਣਨ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(b)ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਐਮਐਮਆਰਡੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਮਐਮਆਰਡੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਤਰਜੀਹੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਕੇ, ਨਵੇਂ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਵੀ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(ਸੀ)ਫਿਰ ਵੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਉਪਲਬਧ ਸੀ ਉਹ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜੋ ਸਾਲ 2006 ਤੋਂ ਲੰਬਿਤ ਸਨ ਅਤੇ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਉਪਰੋਕਤ ਮੋਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੇ ਆਪਣੇ ਗੁਣ ਅਤੇ ਡੀ-ਮੈਰਿਟ ਹਨ....

ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਸੀ, ਕੁਝ ਲੀਜ਼ ਹੋਲਡਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ 13 ਅਗਸਤ, 2014 ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਾਨਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐੱਮ.ਐੱਮ.ਆਰ.ਡੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੀਜ਼ ਡੀਡਜ਼ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਗੋਆ ਮਿਨਰਲ ਪਾਲਿਸੀ, 2013 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। , ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ...

ਮਾਨਯੋਗ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਮਾਲੀਆ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬਿਸਤਰੇ [ਬੋਲੀ] ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਗੋਆ ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ, 2013 ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 435/2012 ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬੋਲੀ ਲਈ ਜਾਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਉਪਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਸੂਲੀ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਰਿਟਰਨ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਲੀ ਮਿੱਟੀ ਰਾਜ ਦੀ ਹੈ…. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈਖਣਿਜ ਦੇ ਨਿਯਮ 37 ਅਤੇ 38 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚਰਿਆਇਤ ਨਿਯਮ, 1960 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ…

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮਾਨਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ 28 ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੀਜ਼ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 8(3) ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ....

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣਾ ਵਿਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਦੇਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਸੈਕਟਰ ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾਗਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਸਮੇਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਕੋਲ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ; ਅਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੰਗ ਰੱਸੀ ਨਾਲ ਚੱਲਣਾ ਪਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਰੋਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਮਾਲੀਆ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ….

ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ, ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਕੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ; ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਉਪ-ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਕੇ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਕਰਵਾ ਕੇ।

ਨੀਤੀ ਫਰੇਮਵਰਕ.-- ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਹੈ ਕਿ:

(ਏ)ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਹੋਲਡਰਾਂ ਨੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

(b)ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਤਤਕਾਲੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਲਈ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(ਸੀ)ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 27 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਹੋਲਡਰਾਂਖਣਨ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਹੋਰ ਲੇਵੀ.

(ਡੀ)ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ।

(ਈ)ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੀਜ਼ ਹੋਲਡਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੇਬਰ ਸਟਾਫ਼ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ।

(ਐੱਫ)ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਨੇ ਖਾਣਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਨਾਲ ਹੀ, ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਪਰ ਡੋਜ਼ਰ, ਕ੍ਰੇਨ, ਵ੍ਹੀਲ ਲੋਡਰ, ਲਾਭਕਾਰੀ ਪਲਾਂਟ ਆਦਿ।

(ਜੀ)ਉਪਰੋਕਤ ਸੂਚੀਬੱਧ ਸਦਨ ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਬਿਆਨ [ਵਿੱਚ] ਸੂਚੀਬੱਧ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਇਸ ਢੰਗ ਵਾਂਗ ਢੁਕਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹਨ।ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਣ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਾਈਨਜ਼ ਐਂਡ ਮਿਨਰਲ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਐਂਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ

ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਖਤ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਿਯੰਤਰਣ ਉਪਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ MMRਡੀ ਐਕਟ, 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵਿਆਉਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਮਐਮਆਰਡੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇ ਰੂਟ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ: -

ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਨਿਰਣੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਖਾਣਾਂ ਦੇ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜੋ ਖਣਿਜ ਰਿਆਇਤ ਨਿਯਮਾਂ 1960 ਦੇ ਨਿਯਮ 37 ਜਾਂ ਨਿਯਮ 38 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਪਾਏ ਗਏ, ਜਾਂ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ/ਪੀਏਸੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਗਏ ਜਾਂ ਲੱਗੇ ਪਾਏ ਗਏ। ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਤੂ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਕਰੀ, ਧਾਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਾਇਲਟੀ ਚਲਾਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਲੀਜ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ; ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੈਰ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ; ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਲਈ ਪੁਰਾਣੇ ਰਾਇਲਟੀ ਚਲਾਨਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ ਅਤੇ ਮੰਚਾਂ 'ਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ ਟੀਮ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂਚ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ/ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ...

ਜਿਹੜੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਹੋਲਡਰਾਂ ਨੇ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਹ ਇਨਕੁਆਰੀ/ਪਬਲਿਕ ਅਕਾਊਂਟਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਨਵਿਆਉਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। [ਗਜ਼ਟਿਡ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਗਿਆ]।

ਸਮੁੱਚੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਗਠਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ; ਪਰ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ, ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਮਾਤ ਦੇ ਹਿੱਤ, ਹੋਰ ਸਟਾਫ਼ ਸਮੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਮਾਤ ਦੇ ਹਿੱਤ, ਮਾਈਨਿੰਗ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੰਡੀ ਦੇ ਹਿੱਤ, ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਹਿੱਤ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਭਲਾਈ ਲੋੜਾਂ; ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਕੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਨੀਤੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤਕ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿੱਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"6[ਗਜ਼ਟਿਡ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਗਿਆ]। [ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ]।

26.ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ, ਅਤੇ 10 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਜਟ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰਜੁਲਾਈ, 2014 ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।7ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡਰਾਫਟ

7 122. “ਇਹ ਮੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਟਿਕਾਊ ਮਾਈਨਿੰਗ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਦਯੋਗ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣ। ਲੋਹੇ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਸਮੇਤ ਖਣਨ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਰੁਕਾਵਟ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਐਮਐਮਡੀਆਰ ਐਕਟ, 1957 ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।" [ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ]। ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਖਣਿਜ (ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 2014 16 ਨਵੰਬਰ, 2014 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਲਗਭਗ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 17 ਨਵੰਬਰ, 2014 ਨੂੰ ਖਾਣ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ

ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਾਨਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। 8 ਦਸੰਬਰ, 2014 ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਅਣ-ਤਾਰਾ-ਰਹਿਤ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 2485 ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ:

(ਏ)ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਮਾਈਨ ਐਂਡ ਮਿਨਰਲਜ਼ (ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1957 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖਣਿਜਾਂ ਲਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਦੀ ਹੈ;

(b)ਜੇਕਰ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ;

ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਸੀ:

---

http://www.goadmg.gov.in/Uploads/288.pdf

122. “ਮੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਟਿਕਾਊ ਮਾਈਨਿੰਗ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਬਲੀ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ। ਮਾਈਨਿੰਗ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਰੁਕਾਵਟ, ਲੋਹੇ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਸਮੇਤ, ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਤਬਦੀਲੀਆਂ, ਜੇ ਜਰੂਰੀ ਹੋਵੇ, ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ MMDR ਐਕਟ, 1957 ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।" [ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ]।

(ਏ) ਅਤੇ (b): ਹਾਂ ਮੈਡਮ। ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਖਣਿਜ (ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਨਿਯਮ) (ਐੱਮ.ਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ.) (ਸੋਧ) ਬਿੱਲ, 2014 ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 17.11.2014 ਨੂੰ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਅੱਪਲੋਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਡਰਾਫਟ ਬਿੱਲ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ/ਸੁਝਾਅ ਮੰਗੇ ਗਏ ਹਨ। ਟਿੱਪਣੀਆਂ/ਸੁਝਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ 10 ਦਸੰਬਰ 2014 ਹੈ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ/ਸੁਝਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਿੱਲ ਦੇ ਖਰੜੇ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: (i) ਖਣਿਜ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ; (ii) ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾਸਰਕਾਰ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਆਪਣਾ ਉਚਿਤ ਹਿੱਸਾ;

(iii)ਆਕਰਸ਼ਿਤਨਿੱਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਨਵੀਨਤਮ ਤਕਨਾਲੋਜੀ; ਅਤੇ

(iv)ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਣਿਜ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਸਰਵੋਤਮ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

27.ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੋਧਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕੀ ਸੀ? ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸਾਡਾ ਸਬੰਧ ਹੈ,ਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ ਐਕਟ (ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਲੀ ਬੋਲੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ) ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 10ਬੀਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"ਸੂਚਿਤ ਖਣਿਜਾਂ ਲਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼

10ਬੀ. (1) ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪਰ ਧਾਰਾ 10ਏ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 17ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਖਣਿਜਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਣਿਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਭਾਗ ਵਿੱਚ.

(2) ਅਤੇ (3) xxx

(4)ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਖਣਿਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਈ-ਨਿਲਾਮੀ ਸਮੇਤ, ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਧੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਲਾਮੀ ਰਾਹੀਂ, ਇੱਕ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਯੋਗਤਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(5)ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਲਾਮੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਲਈ ਬੋਲੀ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਣਿਜ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਰਾਇਲਟੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਕੋਈ ਭੁਗਤਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। , ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਪਦੰਡ, ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸੁਮੇਲ ਜਾਂ ਸੋਧ।

(6)ਅਤੇ (7) xxx”

[ਆਇਰਨ ਧਾਤ ਨੂੰ ਡਰਾਫਟ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੂਚਿਤ ਖਣਿਜ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ]।

28.4 ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦਨਵੰਬਰ, 2014 (ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਗੋਆ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਅੱਪਲੋਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 5 ਤੋਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ।ਨਵੰਬਰ, 2014 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 12 ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਹੋਈਜਨਵਰੀ, 2015। ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ 12 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ 88 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।ਜਨਵਰੀ, 2015:

ਸ੍ਰ. ਨੰ.	ਨਵਿਆਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ	ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਵਿਆਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
1	5.11.2014	5
2	6.11.2014	5
3	7.11.2014	3
4	10.11.2014	3
5	24.11.2014	10
6	1.12.2014	3
7	2.12.2014	3
8	5.12.2014	2
9	6.12.2014	22
10	9.12.2014	1
11	12.12.2014	31

	ਕੁੱਲ	88

29.ਮਿਤੀ 12ਜਨਵਰੀ, 2015 ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਮਾਈਨਜ਼ ਐਂਡ ਮਿਨਰਲਜ਼ (ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਸੋਧ ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 2015 (ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ) ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਖਣਿਜਾਂ ਲਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬੋਲੀ ਜਾਂ ਨਿਲਾਮੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਸੀ। . ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੈਬਨਿਟ ਵੱਲੋਂ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ 5 ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।ਜਨਵਰੀ, 20158ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਜੋ ਗੋਆ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ25 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬਦਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, 12 ਨੂੰ 31 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀਜਨਵਰੀ, 2015 ਜਿਸ ਦਿਨ ਖਣਨ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਕੁੱਲ 56 ਨਵਿਆਉਣ ਲਈ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 20 ਮਾਰਚ, 2015

30.88 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੇ 7 ਮਿਤੀ ਦੇ ਪੱਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀਜਨਵਰੀ, 2015 ਅਤੇ 5ਫਰਵਰੀ, 2015 ਨੂੰ 14 ਦੇ ਮੁਅੱਤਲ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਲਈਸਤੰਬਰ, 2012 ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਨ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ 'ਤੇ. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ ਨੇ 20 ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇਮਾਰਚ, 2015 (ਆਰਡਰਾਂ ਦਾ ਅਸਲ ਕ੍ਰਮ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ)।

31. 20 ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਆਰਡਰਮਾਰਚ, 2015 ਗੋਆ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਮਓਈਐਫ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ 139 ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ, ਈਏਸੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਈ.ਏ.ਸੀਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਸਨ: (i) ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ਼ ਤੋਂ ਕੋਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ; (ii) ਵਾਧੂ ਉਤਪਾਦਨ; (iii) ਡੰਪ ਮਾਈਨਿੰਗ; (iv) ਜ਼ਮੀਨੀ ਪਾਣੀ ਦੇ ਟੇਬਲ ਨੂੰ ਕੱਟਣਾ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਜਲ

ਬੋਰਡ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪਾਣੀ ਦਾ ਨਿਕਾਸੀ; (v) ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਜੰਗਲੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ; (vi) ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ/ਤੱਥ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣਾ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਮਓਈਐਫ ਨੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਤ)। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀਈ.ਏ.ਸੀ. ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਪਟੇਦਾਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬਣਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ।

---

http://www.businesstoday.in/current/economy-politics/narendra-modi-cabiet-approves-ordinance-for-mines-auction/story/214253.html

https://timesofindia.indiatimes.com/business/india-business/Cabinet-approves-ordinance-for-mines-auction/articleshow/45765290.cms

http://www.financialexpress.com/economy/reforms-cabinet-approves-ordinance-for-mines-auction/26342/

http://www.livemint.com/Politics/VDXphnUmPYGbN4lmzEBslK/Govt-passes-executive-order-to-auction-minerals.html

32.ਦੂਜਾ ਹੁਕਮ 20 ਨੂੰ ਪਾਸ ਹੋਇਆਮਾਰਚ, 2015 ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਆਫਿਸ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰਸਤਾਵਕ ਕੋਲ 27 ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਮਾਈਨਿੰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਇੱਕ ਵੈਧ ਅਤੇ ਸਥਿਰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਹੈ।ਜਨਵਰੀ, 1994 (ਈਆਈਏ 1994) ਜਾਂ 14 ਦੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਸਤੰਬਰ,2006 (ਈ.ਆਈ.ਏ. 2006), ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਲਈ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਲਈ 30 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ।

33.ਤੀਜਾ ਹੁਕਮ 20 ਨੂੰ ਪਾਸ ਹੋਇਆਮਾਰਚ, 2015 ਮਿਤੀ 14 ਦੇ ਮੁਅੱਤਲੀ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤਸਤੰਬਰ, 2012 ਨੂੰ ਲੋਹੇ ਅਤੇ ਮੈਂਗਨੀਜ਼ ਧਾਤੂ ਲਈ ਖਣਨ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਬਾਰੇ। ਸਾਰੀਆਂ 139 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ 72 ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੇਰਵੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

ਗਿਣਤੀ	ਟਿੱਪਣੀਆਂ	ਬਾਕੀ
	ਕੁਲ ਖਾਨ = 139	
2	ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਓ	137
2	ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ	135
12	ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ (ਅਵਿਆਜ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ)	123
6	ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ (ਮੁਲਤਵੀ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁੱਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ)	117
23	1 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਅੰਦਰ. ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਖੇਤਰ ਦਾ (ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 4.8.2006 ਦੀ ਸੋਧ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ)	94
22	ਕੋਈ ਜੰਗਲਾਤ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ	72
35	27.1.1994 ਦੀ ਈ.ਆਈ.ਏ. ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਾਤਾਵਰਨ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ 20.3.2015 ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿਸੇ ਨਵੀਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹਟਾ ਲਿਆ ਗਿਆ।	37

37	14.9.2006 ਦੀ EIA ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਾਤਾਵਰਨ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹਟਾ ਲਿਆ ਗਿਆ।	0
	20 ਮਾਰਚ, 2015 ਨੂੰ 139 ਵਿੱਚੋਂ 72 ਖਾਣਾਂ ਲਈ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹਟਾ ਲਿਆ ਗਿਆ।	

34.20 ਦਾ ਤੀਜਾ ਆਰਡਰ ਮਾਰਚ, 2015 ਨੇ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕੁਝ ਵਾਧੂ ਖਾਸ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵੀ ਰੱਖੀਆਂ। ਇਹ ਵਾਧੂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਨ:

1.ਗੋਆ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰੇਗੀਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਗੋਆ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ 'ਤੇ 20 ਐਮ.ਟੀ.ਪੀ.ਏ ਦੀ ਕੈਪਿੰਗ ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ 21.04.2014 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਗਲੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 2012 ਦੇ ਡਬਲਯੂ.ਪੀ435 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ।

2.ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਲਈ ਐੱਫਸੀ [ਜੰਗਲਕਲੀਅਰੈਂਸ] ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

3.ਡੰਪਾਂ ਦੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਮਾਈਨ ਪਲਾਨ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

4.ਮਾਈਨ ਲੀਜ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਡੰਪ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਮਾਈਨ ਪਲਾਨ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

5.ਜ਼ਮੀਨੀ ਪਾਣੀ ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪਾਣੀ ਦੇ ਟੇਬਲ ਦੇ ਲਾਂਘੇ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਭੂਮੀ ਜਲ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

6.ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

7.ਜੇਕਰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

8.ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਾਤਾਵਰਣ (ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 1986 ਦੀ ਧਾਰਾ 15/19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਈ.ਏ.ਸੀਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

9.ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰੋਪੋਨੈਂਟ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫਸੀਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਪਾਲਣਾ ਦਾਇਰ ਕਰੇਗਾ।

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਸਵਾਲ

35.ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਗੋਆ ਰਾਜ, ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਹਨ:

(ਏ)ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ: (i) ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਗੋਆ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੇਵਲ ਨਵੇਂ ਲੀਜ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ ਨਾ ਕਿ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ। (ii) ਤਾਜ਼ਾ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਲਈ, ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬੋਲੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਜਾਂ

ਨਿਲਾਮੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ. (iii) ਦੂਜਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੰਨਣਾਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਲਈ ਵੈਧ ਸੀ, ਦੂਜਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(b)ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ: ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।

(ਸੀ)ਵਿਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਲਿਥੋਫੇਰੋ13 ਅਗਸਤ, 2014 ਨੂੰ ਗਲਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਕੀ ਨਵੇਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ?

36. ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 82 ਵਿਚ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

“ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਪਟੇਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਡੀਮਡ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ 22-11-1987 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਡੀਮਡ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ ਮਿਆਦ (20 ਸਾਲ) ਵੀ 22-11-2007 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਮਾਈਨਿੰਗ 22-11-2007 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਪਟੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਗੋਆ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਖਣਨ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗੋਆ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 10-9-2012 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਖਾਣਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ 14-9-2012 ਦਾ ਆਦੇਸ਼। ਗੋਆ ਦੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਗੋਆ ਬੈਂਚ (ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੇ ਕੇਸਾਂ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗੋਆ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 10.9.2012 ਦੇ ਆਰਡਰ ਅਤੇ ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ ਦੇ 14.9.2012 ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਵੇਂ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਹੀਂ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ ਦੁਆਰਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਮਨਜ਼ੂਰੀਆਂ ਦੇਣ ਲਈ ਫੈਸਲੇ ਨਹੀਂ ਲਏ ਜਾਂਦੇ। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ।" [ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ]।

37.ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਲਈ ਉਠਿਆ ਮੁੱਦਾ ਖਣਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਲਈ 'ਤਾਜ਼ਾ ਲੀਜ਼' ਦੇਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮਤਲਬ ਅਤੇ ਇਰਾਦਾ ਸੀ। ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਮਤਲਬ ਇਹ ਸੀ

ਕਿ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਜਾਂ ਕੀ ਦੂਜਾ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਕਾਫੀ ਪਾਲਣਾ ਸੀ?

38.ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਪੈਰਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਅਤੇ ਚੇਤੰਨ ਸੀ ਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਮਿਆਦ 22 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।ਐਨ.ਡੀ

ਨਵੰਬਰ, 2007 ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਹੋਲਡਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਰਜ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੋਆ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ 10 ਸਤੰਬਰ, 2012 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਤੇ 14 ਸਤੰਬਰ, 2012 ਨੂੰ ਐਮਓਈਐਫ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਖਲ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ।

39.ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਓਪਰੇਸ਼ਨ 22 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨਐਨ.ਡੀਨਵੰਬਰ, 2007 ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਨ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਗਲੇ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ (ਫਾਲੋ-ਅਪ ਵਜੋਂ) ਕਿ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ 5 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।ਅਕਤੂਬਰ, 2012 ਨੂੰ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਲੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਲੋਹੇ ਅਤੇ ਮੈਂਗਨੀਜ਼ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨਾ।9ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 11ਨਵੰਬਰ, 2013 ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਖੁਦਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਣਿਜ ਧਾਤੂਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਸਤੂ ਸੂਚੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਖਣਿਜ ਧਾਤੂਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਈ-ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚਿਆ ਜਾਵੇ।10

40.ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 21 ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀਸ੍ਰੀਟਅਪ੍ਰੈਲ, 2014 ਕਿ ਖਣਿਜ ਧਾਤ ਦੀ ਈ-ਨਿਲਾਮੀ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ, ਖਣਨ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕ ਕੱਢਣ ਦੀ ਔਸਤ ਲਾਗਤ (ਅਸਲ ਲਾਗਤ ਨਹੀਂ) ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ 50% ਉਜਰਤਾਂ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਬਰਖਾਸਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮਾਰਮਾਗਾਓ ਪੋਰਟ ਟਰੱਸਟ ਸਟੋਰੇਜ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ 50% ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ, 10% ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਪੀੜ੍ਹੀ ਇਕੁਇਟੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਗੋਆ ਆਇਰਨ ਓਰ ਸਥਾਈ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੀ ਰਕਮ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ

ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁਦਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਣਿਜ ਧਾਤ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕ ਅਤੇ ਈ-ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚੇ ਗਏ।

ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 87.5 ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ: “ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਪਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੋ।" [ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ]। ਇਹ ਫਿਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 88.4 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

---

9 ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨਭਾਰਤ ਦਾ, 2012 ਦਾ ਡਬਲਯੂ.ਪੀ(ਸੀ) 435 - ਆਰਡਰ ਮਿਤੀ 5 ਅਕਤੂਬਰ, 2012

10 ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ, (2014) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ738

“ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਾਤ ਦੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਮਐਮਡੀਆਰ ਐਕਟ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। [ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ]।

41. ਅਦਾਲਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣੂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਨੇ ਖਣਨ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਗਿਣਨ, ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ। ਲੀਜ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਨੇ ਲਗਭਗ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ (ਨਵੰਬਰ 2007 ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ 2012 ਤੱਕ) ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਤੋਂ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਇਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਹੋਲਡਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਸੀ। ਪਰ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਤੰਬਰ 2012 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਕ੍ਰਮ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕੀਤੇ ਗਏ ਧਾਤ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਗਰਾਨ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ

ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਿਰਵਿਘਨ ਇਸ ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਧਿਆਏ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਸਲੇਟ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੋ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੇਂ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ।

42.ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 87.5 ਵਿੱਚ ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਵੀ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ,"ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ...।" ਘੋਸ਼ਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨਾਲ।

43.ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 88.4 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕਿ “ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਾਤ ਦੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ···।” ਖਣਨ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨਾਲ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਦੂਜਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨਹੀਂ।

44.ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਖਣਿਜ ਖਣਿਜ ਦੀ ਈ-ਨਿਲਾਮੀ ਕਰਨ ਦੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੈਸਰਜ਼ ਬਾਂਡੇਕਰ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ 2014 ਦੇ ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 86 ਰਾਹੀਂ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਈ-ਨਿਲਾਮੀ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੁਆਰਾ 22 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋਹੇ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀਐਨ.ਡੀਨਵੰਬਰ, 2007 ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਮਾਈਨਡ ਧਾਤ ਨੂੰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ (ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੱਜਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ: “ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨ, ਕਿ ਖਣਿਜ ਧਾਤੂ ਜਿਸ ਦਾ ਬਿਨੈਕਾਰ ਹੱਕ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਵੱਧ, 22.11.2007 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁਦਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਕੋਲ ਇਸ 'ਤੇ ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਮਾਲਕੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ

ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 14 ਅਕਤੂਬਰ, 2014 ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਲੋਹਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਹੋਲਡਰਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਥਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

45.ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਧੂ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਦੂਸਰਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਨਵੇਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ।

46.ਲਿਥੋਫੇਰੋ (2015 ਦੇ ਐਸਐਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 32138 ਅਤੇ 2015 ਦੇ ਐਸਐਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 32699-32727 ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ) ਵਿੱਚ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੇ ਸਮਝਿਆ ਸੀ। ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਗੋਆ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਬਣਾਈ ਗਈ ਨੀਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਾਜ਼ਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨਵਿਆਉਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗੋਆ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ:

“ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ [ਗੋਆ ਰਾਜ ਦੇ] ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) 435/2012 ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਲਿਆ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ 67, 68, 69 ਅਤੇ 70 ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਪਟੇਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਡੀਮਡ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ 22 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।ਐਨ.ਡੀਨਵੰਬਰ, 1987 ਅਤੇ ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਡੀਮਡ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ 20 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਜਿਵੇਂ ਕਿਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਐਮ.ਸੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 24-ਏ ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ 8 ਅਤੇ 9 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 22 ਨੂੰ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗ ਗਈਐਨ.ਡੀਨਵੰਬਰ, 2007। ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦਾ

ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੇਂ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ।ਅਜੇ ਫਰੇਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) 435/2012 ਨੂੰ ਪੈਂਡਿੰਗ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ 20 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਲਈ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੋਈ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨਵੇਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ।" [ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ]।

47ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੇ 28 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਜਾ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਫੀਸ ਜਾਂ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। 27 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ (ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 28 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੋਆ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਖੇਪ ਰੈਜ਼ਿਊਮੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ:

(II) ਗੋਆ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸੰਖੇਪ ਰੈਜ਼ਿਊਮੇ ਵਿੱਚ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) 435/2012 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“…ਇਸ ਸਮੇਂ ਰਾਜ ਵਿੱਚਗੋਆ ਦੇ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਖਣਿਜ ਰਿਆਇਤ ਨਿਯਮਾਂ, 1960 ਦੇ ਨਿਯਮ 24ਏ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੀਨੀਕਰਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਨੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਕੇ 28 ਖਣਨ

ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। /27 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ.."

48.ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਦੂਜੀ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ28 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਅਤੇ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਜਾਂ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ, ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਿਆ।

49.ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਪਛਾੜ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 13 ਨੂੰ ਲਿਥੋਫੇਰੋ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ।ਅਗਸਤ, 2014 ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਗੋਆ ਰਾਜ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਗੋਆ ਰਾਜ ਇਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸ ਨੂੰ ਐਮਐਮਡੀਆਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਫੀਸ ਜਾਂ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਐਮਐਮਡੀਆਰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8(3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ (ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਫੀਸ ਜਾਂ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲੰਬਿਤ ਦੂਜੀ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ। 21 ਫਰਵਰੀ, 2013 ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮ)। ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੀ ਸਮਝ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ।

50.ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰਾਜ ਕਈ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਨਵੇਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ

ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਾਲੀਆ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਨਵੇਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਛੱਡਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ।

51.ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਗੋਆ ਰਾਜ ਕੋਲ ਇਸ ਲਈ ਇਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਵਿਕਲਪ ਸਨ: (i) ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੋਆ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ; (ii) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ (ਅਤੇ ਗੋਆ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਗੋਆ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮਝ) ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8(3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਦੂਜਾ ਨਵਿਆਉਣ ਦੇਣਾ)ਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ ਐਕਟ ਦੇ. ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਨਾਲ (ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ) ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰੇਗਾ। ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਇਸਦੇ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਸੈਕਟਰ ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਖਣਨ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰਾਜ ਕੋਲ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭੁੱਖਮਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਨੇ ਖਣਨ ਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਨਵਿਆਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਲੀਜ਼ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਹੀ ਸੀ?

52.ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ. ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਬਨਾਮ ਦੁਰਗਾ ਚੰਦ ਕੌਸ਼ਿਸ਼11ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

''ਲੀਜ਼ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਅਨੁਦਾਨ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ''ਨਵੀਨੀਕਰਨ'' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ

ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਵਿਆਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਲੀਜ਼ ਹੈ। ”

53.ਪ੍ਰਵਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਦਲੂਈ ਬਨਾਮ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਬੈਨਰਜੀ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ12ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀਰਿਪੋਰਟ ਦਾ 14 ਕਿ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਅਤੇ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਚਰਚਾ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਐਮ ਸੀ ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ13ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਗ੍ਰਾਂਟ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

54.ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਬਨਾਮ ਕਲਕੱਤਾ ਰਾਜ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈਮਿਨਰਲ ਸਪਲਾਈ ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ14ਜਿਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 31 ਵਿੱਚ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲੀਜ਼ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਗ੍ਰਾਂਟ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਗਜਰਾਜ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ15ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 38 ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਗ੍ਰਾਂਟ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਪਿਛਲੇ ਲੀਜ਼ ਜਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਸਾਹ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।

55.ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਲੀਜ਼ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਇੱਕ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ (ਮਿਆਦ ਸਮਾਪਤ) ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। . ਅਦਾਲਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਖਣਨ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਗੋਲ-ਅਬਾਊਟ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਲੀਜ਼ ਦੇਣਾਇੱਕ ਨਵਿਆਉਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ. ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ

ਲੀਜ਼ ਹੋਲਡਰਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

56.ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸੰਦਰਭ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੇਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

57.ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਹੀ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਮਨ ਕਾਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।16ਸੀਐਮ.ਐਮ.ਡੀ.ਆਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਸ ਲਈ ਗੋਆ

---

11 (1973) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 825

12 1989ਸਪਲਾਈ(1) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 487

13 (2004) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 118

14 (2015) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 655

15 (1997) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 650

ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 'ਤਾਜ਼ੇ ਲੀਜ਼' ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਲਈ ਲੋੜ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਕਾਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਕਾਮਨ ਕਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਿਸ਼ਾ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਦਿਸ਼ਾ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਾਂਗ ਅੰਤਿਮ ਦਿਸ਼ਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਬਿਲਕੁਲ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਜਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਉਹੀ ਸਮੂਹ ਨੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ 'ਤਾਜ਼ੇ ਲੀਜ਼' ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ 'ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ' 'ਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ। ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਢੁਕੇ ਹੋਏ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਗੋਆ

ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੂੰ 'ਤਾਜ਼ਾ ਲੀਜ਼' ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਸੁਚੇਤ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗ ਚੁੱਕੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਸੀ।

58.ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿਸ਼ਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਗੋਆ ਰਾਜ ਦਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਹੈ, ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ?

59.ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈਨੀਤੀ ਗੋਆ ਰਾਜ ਲਈ ਕਈ ਵਿਕਲਪ ਉਪਲਬਧ ਸਨ। ਇਸ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੈ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਸੀ ਅਤੇ ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੇਂ ਲੀਜ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕੀ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਹੁਣ ਅਕਾਦਮਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

60.ਨਿਲਾਮੀ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਹੋਣ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਹੈਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਪਬਲਿਕ ਇੰਟਰਸਟ ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਕਾਰਨ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ।17ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 2ਜੀ ਘੁਟਾਲੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ

(2014) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 155

ਗੈਰ-ਵਿਤਕਰੇ ਵਾਲੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਨਿਲਾਮੀ "ਇਸ ਬੋਝ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਾਇਦ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ" ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਕਿ "ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਵੇਲੇ, ਰਾਜ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਕੇ ਨਿਲਾਮੀ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਵੇ। ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਰੇ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਸਕਣ।" ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰੇ 95 ਅਤੇ 96 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ:

“ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਕੋਈ ਠੇਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਰੇ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿਣ ਲਈ, ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ/ਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਤਰਕਸੰਗਤ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਯੋਗ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਦੁਰਲੱਭ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ, ਆਦਿ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਰਾਜ ਦਾ ਬੋਝ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੰਡ ਅਤੇ ਅਲਗ ਹੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਵਿਤਕਰੇ ਵਾਲਾ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ / ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਵਿਧੀਵਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਿਲਾਮੀ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਬੋਝ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ/ਜਨਤਕ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਓ-ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਓ ਵਰਗੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਬੇਈਮਾਨ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਕਮਾਉਣ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਤਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ

ਹਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਜਾਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵੇਲੇ, ਰਾਜ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਕੇ ਨਿਲਾਮੀ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਰੇ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਸਕਣ। [ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ]।

61.ਵਿਚ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ18ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 3 ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸੀਪੀਆਈਐਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 143(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਵਾਲਾ ਨੰਬਰ 1 - ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। .19

62.ਕੁਦਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਲਾਹਕਾਰ ਰਾਏ ਕੀ ਸੀਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ? ਰਾਏ ਲਈ

---

17 (2012) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 1

ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਨ:

ਸਵਾਲ 1.ਕੀ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਤਰੀਕਾ ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਹੈ?

ਸਵਾਲ 2.ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਨਿਲਾਮੀ ਦੇ ਰਸਤੇ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਵੱਡੇ ਬੈਂਚਾਂ ਸਮੇਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹੈ?

63.ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੀਪੀਆਈਐਲ ਦੇ ਪੈਰੇ 94 ਤੋਂ 96 ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਪਾਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ "ਇਹ ਪੈਰੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ, ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ

ਜਾਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣ ਸਿਰਫ ਕੁਆ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।"

64.ਫਿਰ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਪੈਰਾ 82 ਅਤੇ 84 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ। ਪੈਰਾ 84 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"84. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਕਿ 2ਜੀ20ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਲਈ ਵੰਡ ਦੇ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਹੋਰ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੂਰੇ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਸਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ। [ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ]।

65.ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸ.ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਇਸਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 39(ਬੀ) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 120 ਵਿੱਚ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲੀਆ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"ਇਸ ਲਈ, ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਦਾ ਹੁਕਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਪਾਰਕ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਮਾਲੀਆ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ, ਨਾ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਤਰਕ 'ਤੇ। ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਆਰਟੀਕਲ 14 ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਰਥਿਕ

(2014) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 516

(2012) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 1

ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 39 (ਬੀ) ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਸਾਧਨਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਬਦ "ਵੰਡ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੰਡ ਦੀ ਵਿਧੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਰਥਿਕ ਤਰਕ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਬੋਲੀ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗਤਾ/ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਂਝੇ ਭਲੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ, ਜਨਤਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ]।

66.ਫਿਰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆਇੱਕ ਨਿਲਾਮੀ ਤੋਂ ਭਟਕਣਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿੱਥੇ ਨਿਲਾਮੀ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਅਨੁਕੂਲ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰੇ 129 ਅਤੇ 131 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

“ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਲਾਮੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ 20 ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਪਬਲਿਕ ਇੰਟਰਸਟ ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ ਕੇਸ ਜਾਂ 2ਜੀ ਘੁਟਾਲਾ ਕੇਸ) ਵਾਰ-ਵਾਰ ਨਿਲਾਮੀ ਦੇ ਕੋਰਸ ਤੋਂ ਭਟਕ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਸੀਮਤ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਭਟਕਣਾਂ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਲਾਮੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਅਪਣਾਉਂਦੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਿਲਾਮੀ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈਆਰਥਿਕ ਤਰਕ ਨੂੰ ਵੀ. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਲਾਜ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਕਸਰ, ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਪੂੰਜੀ ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖੋਜ ਅਤੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਠੇਕੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਚਿੰਤਾ ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਜੋਖਮ ਲੈ

ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਲਾਗਤਾਂ ਤਾਂ ਹੀ ਲਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਇਸਨੂੰ ਖੋਜੇ ਗਏ ਸਰੋਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ: ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰ ਵਪਾਰਕ ਉੱਦਮ ਖੋਜ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉੱਚੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਖੁੱਲੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਰੋਤ ਲਈ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਾ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਤਰਕ ਪੇਟੈਂਟਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਫਰਮਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਕਾਢ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਮਾਰਕੀਟ ਤੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਨਾਲ ਖੋਜ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਪਹੁੰਚ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਹੈ

ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਪਬਲਿਕ ਇੰਟਰਸਟ ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (CPIL ਕੇਸ ਜਾਂ 2G ਘੁਟਾਲਾ ਕੇਸ)

ਅਤੇ ਖੋਜ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖੋਜ ਅਤੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਠੇਕਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਲਾਮੀ ਤੋਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਟਕਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਘਰੇਲੂ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ।21ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ. ਹਾਲਾਂਕਿ,ਇਹ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਹਨ ਕਿ ਨਿਲਾਮੀ ਸਾਰੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕਮਾਤਰ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।" [ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ]।

67.ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਦਾਨਿਲਾਮੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 135 ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

“ਇਸ ਲਈ, ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਕਿਸੇ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਅਤਿਅੰਤ ਵਿਗਾੜਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਸਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਐਨਵੀਲ 'ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਗਿਆ।ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵੰਡ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਧੀ ਵਾਂਗ

ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜਪ੍ਰਣਾਲੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹਨਾਂ ਕਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਟਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ, "ਜੇਤੂ ਦਾ ਸਰਾਪ" (ਉਹ ਵਰਤਾਰਾ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਬੋਲੀਕਾਰ ਸਿਰਫ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਉੱਚੀ, ਗੈਰ-ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਯੋਗ ਕੀਮਤ ਦੀ ਬੋਲੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਬੋਲੀਕਾਰ, ਕਈ ਨਿਲਾਮੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਾਰੇ ਸਰੋਤਾਂ ਲਈ ਬੋਲੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਵਹਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਲਈ ਲਾਇਸੈਂਸ ਜਿੱਤਣਾ), ਆਦਿ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਿਲਾਮੀ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦਾ ਇੱਕ ਆਕਰਸ਼ਕ ਅਤੇ ਤਰਜੀਹੀ ਸਾਧਨ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਮਾਲੀਆ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਤਰਜੀਹ ਹੈ. ਇਸ ਲਈ, ਨਾ ਤਾਂ ਨਿਲਾਮੀ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਸੰਭਾਵੀ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ। [ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ]।

68.ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰੇ 148 ਅਤੇ 150 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

“ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ/ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਇੱਕ ਵਧੇਰੇ ਤਰਜੀਹੀ ਵਿਧੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਨਿਲਾਮੀ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਲੋੜ ਜਾਂ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਨਿਲਾਮੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਅਤਿਅੰਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਢੰਗ ਵਜੋਂ ਨਿਲਾਮੀ ਨੂੰ

(1980) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 1

ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਅਲੋਪ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲਈ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਸਾਧਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਉਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ

ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੀਮਤੀ ਅਤੇ ਦੁਰਲੱਭ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤ ਨਿੱਜੀ ਉੱਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਅਲੱਗ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਲੀਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਧਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਮਨਮਾਨੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ, ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮਨਮਾਨੀ, ਅਨੁਚਿਤ, ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਬੇਤੁਕੀ ਕਰਾਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਪੰਜ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸੈੱਟ ਦਾ ਸਾਡਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਨਿਲਾਮੀ ਇੱਕਮਾਤਰ ਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਢੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ]।

69.ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿਧੀ (ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਦੁਆਰਾ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਿਲਾਮੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਛੱਡਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣਾ - ਅਲਵਿਦਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆਯੋਗ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਸੀਮਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ, ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 39 (ਬੀ) ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਛਾਲ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਹੋਰ, ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਸਿਰਫ ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਵਧੇਰੇ ਤਰਜੀਹੀ ਢੰਗ" ਹੈ। ਕੁਝ ਅਪਵਾਦ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕਿਸੇ "ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਉਦੇਸ਼" ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜੇਕਰ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ "ਨਿੱਜੀ ਉੱਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਕੰਮਾਂ ਲਈ" ਕਿਸੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂ

ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਨਮਾਨੇ ਹੋਣ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕੋਲ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕੋਹਣੀ ਵਾਲਾ ਕਮਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

70 ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਜਸਟਿਸ ਖੇਹਰ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ (ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 186 ਵਿੱਚ) ਕਿ: “...ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਲਾਭ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਦਾ ਯਤਨ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਨ ਵੱਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਾਲੀਆ ਰਿਟਰਨ ਦਾ।" [ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ] ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੀ ਰਾਇ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਨਿਲਾਮੀ ਕੀਮਤ ਵਸੂਲੀ ਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਪਰ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਇਕੱਲੀ ਨਹੀਂ। "ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕਦੇ ਵੀ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।" ਇਹ ਅੱਗੇ ਸੀ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਪਰਸਪਰ ਵਿਚਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮਾਲੀਆ ਕਮਾਉਣ ਜਾਂ ਸਾਂਝੇ ਭਲੇ ਦੀ ਉਪ-ਸੇਵਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੀ:

“ਜਨਤਕ ਭਲੇ ਲਈ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੀ ਨੀਤੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਨੀਤੀ ਵੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡ ਬਿਲਕੁਲ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਖ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿੱਟੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਲਾਮੀ ਜੋ ਕਿ ਕੀਮਤ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਕਈ ਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕਦੇ ਵੀ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ (ਮੇਰੀ ਤਤਕਾਲ ਰਾਏ ਦੇ ਪੈਰਾ 186 ਤੋਂ 188 ਵੇਖੋ)।

ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਾਂਗਾ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈਨਿੱਜੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਲਈ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ, ਦਾਨ, ਦਾਨ ਜਾਂ ਐਂਡੋਮੈਂਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖਰਚੇ ਗਏ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਹਰੇਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਰਸਪਰ ਵਿਚਾਰ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਮਾਲੀਆ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ "ਆਮ ਭਲੇ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਪਾਲਣਾ" ਕਰਨ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਭੌਤਿਕ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵਿਚਾਰਨ 'ਤੇ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਦੂਜੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। [ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ]।

71.ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 81 ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

“ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਖਣਿਜ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਲੀਜ਼ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਮਐਮਡੀਆਰ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਅਤੇ ਗੋਆ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ” [ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ]।

ਫਿਰ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 87.5 ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ:

“ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਪਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੋ।"

[ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ]।ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 98 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ:

“ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ [ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤ ਅਲਾਟਮੈਂਟ] ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ 2ਜੀ ਕੇਸ [ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ] ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਬਿਆਨ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਵੇਲੇ, ਰਾਜ ਨਿਲਾਮੀ ਦੀ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦੇ ਖਾਸ ਮਾਮਲੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀ। ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 2ਜੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਸਨ ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਸਟਿਸ ਖੇਹਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 104 ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ:

"ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ, ਆਰਟੀਕਲ 39(ਬੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਲਾਮੀ ਨਿੱਜੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਹੈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

72.ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫਿਰ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕੋਲਾ ਬਲਾਕਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬੋਲੀ ਦਾ ਰਸਤਾ ਨਾ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੇਨਤੀਆਂ, ਦਰਪੇਸ਼ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੁਕਾਵਟਾਂ (ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਸਮੇਤ) ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੋਲਾ ਬਲਾਕਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬੋਲੀ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਅਵਿਵਹਾਰਕਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (ਦੇ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਵਿੰਡੋ ਖੋਲ੍ਹਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਸੰਵਿਧਾਨ) ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 110 ਵਿੱਚ:

“ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਦੁਆਰਾ ਕੈਪਟਿਵ ਕੋਲਾ ਬਲਾਕਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 8 ਸਾਲ ਲੱਗ ਗਏ। ਬੋਲੀ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਕੋਲਾ ਬਲਾਕ ਦੇਣ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਗਈਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ, ਜੋ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬੋਲੀ ਨਾਲ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਲੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਧਰੀ

ਖੇਡ ਦਾ ਖੇਤਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਲੇ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਅਲਾਟੀ ਲਈ ਕੋਲੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦਾ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਧੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਤ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਘਾਟ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੋਲਾ ਬਲਾਕ ਨਿਲਾਮੀ ਰਾਹੀਂ ਅਲਾਟ ਕਰਨਾ ਅਵਿਵਹਾਰਕ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਿਵਹਾਰਕ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 2004 ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗੰਭੀਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਬੋਲੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਈ, ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬੋਲੀ/ਜਨਤਕ ਨਿਲਾਮੀ ਦੇ ਰੂਟ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਫਿਰ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਆਪਹੁਦਰਾ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਅਦਾਲਤੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ/ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਵਿਸ਼ਾ ਕੋਲਾ ਬਲਾਕਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਚਿਤ, ਗੈਰ-ਵਾਜਬ, ਪੱਖਪਾਤੀ, ਗੈਰ-ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ, ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਭਾਈ-ਭਤੀਜਾਵਾਦ ਅਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵੰਡ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ]।

73. ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ M/s. ਅਜਰ ਇੰਟਰਪ੍ਰਾਈਜਿਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸਤਿਆਨਾਰਾਇਣ ਸੋਮਾਨੀ22ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ:

“ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ, 23 22 2017 (10) ਸਕੇਲ 346 23 ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤ ਵੰਡ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਦਲਵੇਂ ਢੰਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ

ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਬੇਲਗਾਮ ਵਿਵੇਕ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਦੁਰਲੱਭ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਭਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਸਮਰਥਨ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਮਾਜਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਜੋ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਹੋਣਗੇ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹੋਣਗੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਵਪਾਰਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਲਈ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਹੋਣ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰ ਅਜਿਹੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅੰਤਰੀਵ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਚਾਰ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸਮਾਜਿਕ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਲਗਾਵ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਸਤੇ ਮਕਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ

2017 (10) ਸਕੇਲ 346

ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤ ਵੰਡ

ਹੈ ਜਾਂ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ (ਬੀਪੀਐਲ) ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਲਈ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਬੇਲਗਾਮ ਵਿਵੇਕ 'ਤੇ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ। [ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ]। ਖਿੜਕੀ ਹੁਣ ਬੰਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।

74.ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸੀ, ਨੀਤੀਗਤ ਮਾਮਲੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਬੰਦ ਸਨ।24ਪਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ

ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਨੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੋਧਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿੰਡੋ ਨੂੰ ਖੁੱਲਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਧਾਰਾ 39 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਸਮਝੇ ਗਏ ਆਮ ਭਲੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 39(ਬੀ) ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਿੱਜੀ ਉੱਦਮੀਆਂ ਦੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਨਾਫੇ ਲਈ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। “ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਉੱਥੇ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਖਵਾਲੀ।24 ਬਾਲਕੋ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ (ਰਜਿ.) ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, (2002) 2ਪੈਰਾ 46 ਅਤੇ 47 'ਤੇ ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ333 ਸੰਵਿਧਾਨ, ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 39 (ਬੀ) [ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ] 25 ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

75.ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਜਮ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਪਾਸੇ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਬਿਹਤਰ ਨੀਤੀ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਨੀਤੀਆਂ, ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕੂਹਣੀ ਅਤੇ ਲਚਕਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਹੋਣਗੇ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੁਝ ਕਮੀਆਂ ਲੱਭੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨੀਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਦਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਟੱਲ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਸ਼ਾਸਨ ਇੱਕ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

76.ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਜੋ ਸਿੱਟੇ ਕੱਢੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਉਹ ਹਨ: (i) ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ,

ਬਾਲਕੋ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ (ਰਜਿ.) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ, (2002) ਪੈਰਾ 46 ਅਤੇ 47 'ਤੇ 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 333

ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤ (ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਜਾਂ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਲਾਮੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬੋਲੀ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਵੰਡਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; (ii) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤ ਦੀ ਵੰਡ, ਵੰਡ, ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੀ ਵਪਾਰਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਲਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਲਾਮੀ ਅਜਿਹੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਇੱਕ ਵਧੇਰੇ ਤਰਜੀਹੀ ਤਰੀਕਾ ਹੈ;

(iii) ਨਿਲਾਮੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਅਤੇ ਸੀਮਤ ਅਤੇ ਸੀਮਤ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ; (iv) ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਚਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਮਾਜਿਕ ਭਲੇ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਭਲੇ ਜਾਂ ਆਮ ਭਲੇ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

(v)ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤ ਦੀ ਦੂਰੀ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਆਮ ਭਲੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਉੱਦਮੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਫਤ ਜਾਂ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ ਅਨੁਛੇਦ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਸਦੀ ਕੀਮਤ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 39(ਬੀ)। ਕੀ ਗੋਆ ਰਾਜ ਦਾ ਨਿਲਾਮੀ ਦਾ ਰਸਤਾ ਛੱਡਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਪਹੁਦਰਾ ਹੈ?

77.ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵਿਆਪਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਨਿਲਾਮੀ ਦਾ ਰਸਤਾ ਨਾ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ?25 ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤ ਵੰਡ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 95 ਲੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਦੂਜਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇਣ. ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਗੋਆ ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ, ਈਏਸੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਅਤੇ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਦੁਬਾਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ

ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ

(i)ਗੋਆ ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ

78.ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲਗਭਗ 2006 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 2012 ਤੱਕ (ਲਗਭਗ 5 ਸਾਲਾਂ ਲਈ) ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਸਭ ਲਈ ਮੁਫਤ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਹੋਲਡਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਅਰਾਜਕਤਾ ਅਤੇ ਅਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦੇ ਸਿਖਰ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ। ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਵਿਚਾਰ, ਗੋਆ ਦੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਲਈ ਚਿੰਤਾ ਸਟੇਕਹੋਲਡਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਸੀ - ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਔਸਤ ਗੋਆ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਵੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ

ਗਿਆ ਸੀ। ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੈਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਜਬਰਦਸਤੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਕੌਣ ਸਨ? ਕੀ ਇਹ ਸਭ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

79.ਦਖਣਿਜ ਨੀਤੀ ਸਾਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਘਰੇਲੂ ਉਦਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਔਸਤ ਗੋਆ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਘੱਟ ਐੱਫ.ਈ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਉੱਚ ਸਿਲਿਕਾ ਮੌਜੂਦਗੀ ਕਾਰਨ ਗੋਆ ਤੋਂ ਲੋਹਾ ਭਾਰਤੀ ਉਦਯੋਗ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਭਾਰਤੀ ਉਦਯੋਗ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਨਿਰਯਾਤ ਲਈ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ - ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੀਨ ਅਤੇ ਜਾਪਾਨ ਨੂੰ ਵੀ। ਆਸ ਪਾਸ ਇੱਕ ਬੰਦਰਗਾਹ ਦੇ ਨਾਲ, ਗੋਆ ਦਾ ਲੋਹਾ ਆਲਮੀ ਬਜ਼ਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਆਕਰਸ਼ਕ ਖਰੀਦ ਸੀ ਅਤੇ ਸਪਿਨ-ਆਫ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆਜੋ ਬੰਦਰਗਾਹ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰਾਂ ਅਤੇ ਬਾਰਜ਼ ਮਾਲਕਾਂ ਆਦਿ। ਇਸਦਾ

ਮੁਢਲਾ ਲਾਭ ਬੇਸ਼ੱਕ, ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕ, ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਕੀਮਤ ਔਸਤ ਗੋਆ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਗਵਾਹ ਸੀ। ਰਾਜ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ.

80.ਜੇਕਰ ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਮੁਦਰਾ ਪੱਖੋਂ ਬਾਹਰਮੁਖੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਹੇ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਵਪਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਉੱਦਮੀਆਂ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਗੋਆ ਰਾਜ ਹੋਵੇ। ਕੁਝ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਕੁਝ ਜਮਾਂਦਰੂ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਵੀ ਸਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਵਪਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਲਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਾਰਜ ਮਾਲਕ, ਟਰੱਕ ਮਾਲਕ ਆਦਿ| ਹਾਲਾਤ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੀਤ ਲਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਯਾਨੀ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਇਲਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਕੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ? ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ ਨੇ ਅਤੀਤ ਤੋਂ ਟੁੱਟਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਲ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

81.ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵਾਤਾਵਰਣ, ਗੋਆ ਦੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਔਸਤ ਗੋਆ ਦੀ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ 2006-07 ਤੋਂ 2011-12 ਤੱਕ ਦੇ ਸਿਖਰ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਦੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਜਾਂ ਔਸਤ ਗੋਆ ਦੀ ਆਮ ਭਲਾਈ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਅਰਾਜਕ ਅਤੇ ਅਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਮਾਈਨਿੰਗ। ਯਕੀਨਨ, ਇਸ ਸਭ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਣਿਜ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਲੁੱਟ ਦਾ ਕੋਈ ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਮਾਜ ਲਈ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(ii)ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਆਨੰਦ ਮਾਹਿਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਮੇਟੀ

82.ਈ.ਏ.ਸੀਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਈ.ਏ.ਸੀਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ 'ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ' ਅਤੇ 'ਸਮਾਪਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ' ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਵੈ-ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਹਨ:

"ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ਈ.ਸੀ [ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ] ਵਿੱਚ ਐਨ.ਬੀ.ਡਬਲਯੂ.ਐਲ[ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੋਰਡ ਫਾਰ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ] ਦੀ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਖਾਸ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 04.12.2006 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਡਿਫਾਲਟਿੰਗ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 5 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਰੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

II.137 ਈ.ਸੀs ਵਿੱਚੋਂ, ਡਬਲਯੂ.ਐਲ(P) ਐਕਟ 1972 [ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ (ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ] ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਨ.ਬੀ.ਡਬਲਯੂ.ਐਲਦੀ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ 123 ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੂਰੀ 10 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪੀ.ਏ [ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਖੇਤਰ]।

III.10 ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਨ.ਬੀ.ਡਬਲਯੂ.ਐਲਦੀ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਖਾਣ ਦੀਆਂ ਲੀਜ਼ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪੀ.ਏ ਤੋਂ 10 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਸਥਿਤ ਹਨ।

।ਬਨਾਮਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 202/1995 ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਮਿਤੀ 04.08.2006 ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ; ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪੀ.ਏ ਤੋਂ 1 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ 41 ਖਾਣਾਂ ਨੂੰ ਈ.ਸੀ.

ਬਨਾਮ20 ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖਾਣਾਂ ਦੀਆਂ ਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਐੱਮ.ਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ. ਐਕਟ, 1957 ਅਧੀਨ ਐੱਫ.ਸੀ. [ਫੌਰੈਸਟ ਕਲੀਅਰੈਂਸ] ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਵਿਆਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

VI.29 ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪੀ.ਏ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਬਾਰੇ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

VII.ਵੱਖ-ਵੱਖ ਈ.ਸੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀਜੀਡਬਲਯੂਬੀ/ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਾਧੂ ਉਤਪਾਦਨ/ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਡੰਪ ਮਾਈਨਿੰਗ/ਜ਼ਮੀਨ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ; ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਖਾਣਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਮਾਪਤੀ ਟਿੱਪਣੀ

ਸਾਡੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਅਤੇ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇਗਾਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ, ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵਕ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੋ ਸੱਚਾਈ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਹਨ; ਉਹ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਪਚਾਰਕ ਉਪਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਏ ਤੋਂ ਇੱਕ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਖਾਣਾਂ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਈਸੀਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਈਸੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਖਾਣਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਉਹਨਾਂ ਖਾਣਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬੰਦ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਲਈ ਡੀ ਨੋਵੋ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੰਦ ਰਹਿਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਮਾਈਕਰੋ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਬਦਲ ਗਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ 04.08.2006 ਅਤੇ 04.12.2006 ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਪਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪੁਲ ਵਿਧੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ਦੋ ਕਾਰਕ ਹਨ ਜੋ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ; ਕੁਝ ਈ.ਸੀs ਵਿੱਚਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰਸਤਾਵਕ ਨੂੰ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.ਐਲ.ਡਬਲਿਊ [ਚੀਫ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ ਵਾਰਡਨ] ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਨ.ਬੀ.ਡਬਲਯੂ.ਐਲਦੀ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ/ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਤੀਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਈ.ਸੀs 2005 ਅਤੇ 2007 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕੋ ਮੀਟਿੰਗ ਅਤੇ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਹ ਅਜੀਬ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਐਨ.ਬੀ.ਡਬਲਯੂ.ਐਲਦੀ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ 04.12.2006 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਿਤ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਈ.ਸੀ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰਸਤਾਵਕ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਮਰਥਕਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ 01.01.2009 ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ ਨੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸਤਾਵਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਾ ਦਰਸਾਉਣ ਵਿੱਚ ਐਮਓਈਐਫ ਦੀ ਦੁਵਿਧਾ ਦੁਆਰਾ ਗੁਮਰਾਹ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰਸਤਾਵਕਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੁਪਾਇਆ ਪਰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਐਨ.ਬੀ.ਡਬਲਯੂ.ਐਲਦੀ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ, ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਐਨ.ਬੀ.ਡਬਲਯੂ.ਐਲਦੀ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਕੱਟਿਆ ਹੈ, ਸੀ.ਜੀ.ਡਬਲਯੂ.ਬੀ [ਸੈਂਟਰਲ ਗਰਾਊਂਡ ਵਾਟਰ ਬੋਰਡ] ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰਸਤਾਵਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਈ.ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਬਿਨਾਂ ਐਫਸੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ।

.....

ਈ.ਸੀs ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸਬੰਧਤ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਪੀ.ਏ.ਵਾਈ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਕੁਝ ਮੁਦਰਾ ਨੁਕਸਾਨ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਕਮਾਈ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਉੱਥੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਖਣਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰ ਦੀ ਢੋਣ ਸਮਰੱਥਾ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤਰ ਲਈ ਇੱਕ ਢੋਣ ਸਮਰੱਥਾ ਅਧਿਐਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਐਨ ਨੂੰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਹਾਈਡ੍ਰੋਲੋਜੀ 'ਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਸਤਹ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰ ਦੀ ਜੈਵ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਅਤੇ ਹਾਈਡ੍ਰੋਲੋਜੀ 'ਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਬੇਸਲਾਈਨ ਡੇਟਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਖੋਜ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਲੋਹੇ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਲਈ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿਧੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਕਿ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੀ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਧੀਆ ਖੇਤਰੀ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।" [ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ]।

83.ਈਏਸੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਇੱਕ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹਵਾ ਦੇ ਨਾਲ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ।

84.ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਲੋੜ ਸੀ - ਉਹ ਹੈ ਕੇਂਦਰੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਜਲ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ - ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਸਾਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਭੂਮੀਗਤ ਪਾਣੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਪੱਧਰਾਂ ਦੇ ਲਾਂਘੇ ਨਾਲ, ਜ਼ਮੀਨੀ ਪਾਣੀ ਉਮੀਦ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿਗੜ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭੂਮੀਗਤ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਜਲ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਲਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਰਜਾਂ (ਇਹ 46 ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ) ਦੇ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪਾਣੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਲਾਂਘੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਗੋਆ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਲੋੜਾਂ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਧਾਰਕ ਕੋਲ ਕੇਂਦਰੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਜਲ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਕੋਈ ਕਲੀਅਰੈਂਸ (ਜਿੱਥੇ ਲੋੜੀਂਦਾ) ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। .

(iii)ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

85.ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ - ਉਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤਕ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। 21 ਦਾ ਆਰਡਰਸ੍ਟ੍ਰੀਟਫਰਵਰੀ, 2013 ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

86.ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇਸੀਐਮ.ਐਮ.ਡੀ.ਆਰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8(3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੀ। ਇਹ ਇਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ; ਭਾਰਤੀ ਖਾਣਾਂ ਦੇ ਬਿਊਰੋ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ

ਦਿੱਤੀ ਸੀ; ਭਾਰਤੀ ਖਾਣਾਂ ਦਾ ਬਿਊਰੋ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਦੂਜਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਖਣਿਜ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸੀ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪ੍ਰੋਮਿਸਰੀ ਐਸਟੋਪਲ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਬਿਨੈਕਾਰ ਆਪਣੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੰਗੀ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਸੀ।

87.ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਐਮਐਮਡੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ। ਐਕਟ (ਅਤੇ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ)।

88.ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵਿਕਲਪਾਂ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾਗੋਆ ਰਾਜ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੋਆ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(iv)ਗੋਆ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ 2014 ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ

89.ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 4 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈਨਵੰਬਰ, 2014 ਸ਼ਾਇਦ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਦਿਅਕ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਾਲੀਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ।

90.ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਬਜਟ ਭਾਸ਼ਣ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਸਮਕਾਲੀ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ 10 ਜੁਲਾਈ, 2014 ਨੂੰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੋਧਐੱਮ.ਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ. ਐਕਟ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ ਕਿ 13 ਅਗਸਤ, 2014 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਗੋਆ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬੋਲੀ ਰਾਹੀਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਭਲੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਮਾਲੀਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਢੁਕਵਾਂ ਤਰੀਕਾ ਬਣੋ। ਇਸ ਲਈ ਗੋਆ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ "ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ" ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬੋਲੀ ਲਈ ਜਾਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਭੁੱਖਮਰੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਰਗ ਸਮੇਤ ਸਭ ਦੀਆਂ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਵਰਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਟਾਫ, ਖਣਨ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ, ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ, ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕ, ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਭਲਾਈ ਲੋੜਾਂ, ਰਾਜ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਔਸਤ ਗੋਆ ਦੀ ਆਮ ਤੰਦਰੁਸਤੀ।

91.ਗੋਆ ਰਾਜ ਇਸ ਤੱਥ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ (ਜੇ ਸਾਰੇ ਨਹੀਂ) ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਨੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਾਂ ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

ਸ਼੍ਰੇਣੀ I- ਉਹ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ/ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਆਦਿ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ/ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਉਲੰਘਣਾ' ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੇਣੀ II- ਉਹ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਹਨ ਜੋ ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ/ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯਮ 37 ਅਤੇ 38 ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਸਮੇਤ ਖਣਿਜ ਰਿਆਇਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰੇਗੀ; ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਸਮੇਤ ਢੁਕਵੇਂ ਜੁਰਮਾਨੇ/ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਕੇ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਢੁਕਵੇਂ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੇਗੀ।

ਸ਼੍ਰੇਣੀ III- ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਉਹ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ/ਨਿਯਮਾਂ/ਆਰਡਰਾਂ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਆਦਿ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ/ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗੀ/ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 'ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ' ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰੇਗੀ। .

92.ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿਚ ਧਾਤ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਕਰੀ, ਧਾਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਾਇਲਟੀ ਚਲਾਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ, ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਕਬਜ਼ੇ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਲੀਜ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਤਪਾਦਨ, ਗੈਰ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਰਜ, ਰਾਇਲਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਲੰਘਣਾ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਲਈ ਪੁਰਾਣੇ ਰਾਇਲਟੀ ਚਲਾਨਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਵਰਤੋਂ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਆਦਿ ਆਦਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। 'ਘੱਟੇ-ਘੱਟ' ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਤੇ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ: (i) ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 88.2 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖਣਿਜ ਰਿਆਇਤ ਨਿਯਮਾਂ, 1960 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ 37 ਅਤੇ 38 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ; (ii) ਜਸਟਿਸ ਐਮ ਬੀ ਸ਼ਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ; ਅਤੇ (iii) ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ। ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਅਤੇ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟਸ ਦੀ ਇੱਕ ਟੀਮ ਸਮੇਤ "ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ ਅਤੇ ਮੰਚਾਂ" 'ਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਈ.ਏ.ਸੀਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

93.ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣੇਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਸਿਰਫ਼ ਵਪਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੀਨ ਅਤੇ ਜਾਪਾਨ ਨੂੰ ਨਿਰਯਾਤ ਲਈ ਘਰੇਲੂ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੇ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਲਿਆਇਆ - ਫਿਰ ਵੀ ਲੋਹੇ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਉਦਯੋਗ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਮੁੱਲ ਵਾਧਾ (ਜੇਕਰ ਹੈ ਤਾਂ) ਦਿੱਤਾ। ਲੋਹੇ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਫਾਇਦਾ ਰਾਜ ਨੂੰ ਰਾਇਲਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਲਾਭ ਨਿੱਜੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਫਤ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ 'ਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਨ ਦੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿੱਤੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਉੱਦਮੀਆਂ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅੱਗੇ

ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੋਆ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਗੋਆ ਰਾਜ ਦਾ ਖਣਨ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਨੁਕਸਦਾਰ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਆਮ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਜਾਂ ਸਮਾਜਕ ਭਲੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਉੱਦਮੀਆਂ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਭਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਆਪਹੁਦਰੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੰਨੀ ਦੂਰ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

94.ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਗੋਆ ਰਾਜ ਦੇ ਨਵੇਂ ਖਣਨ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬੋਲੀ ਲਈ ਨਾ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਇੱਛੁਕ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਖਣਨ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਗੋਆ।

95.ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ| ਸੀਯੂ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੁਝ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਹੋਲਡਰਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 12 ਜਨਵਰੀ, 2015 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐੱਮ.ਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ ਐਕਟ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨਵੇਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬੋਲੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ 2015 ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ) ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਪੁਨਰ ਖੋਜ ਪਰਮਿਟ ਜਾਂ ਸੰਭਾਵੀ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਭਾਵੀ ਲਾਇਸੈਂਸ ਜਾਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਰਜੀਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਸੈਂਦੂਰ ਮੈਂਗਨੀਜ਼ ਅਤੇ ਆਇਰਨ ਓਰਸ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਐਮਐਮਡੀਆਰ ਐਕਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋਡ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਜਾਂ ਵਿਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਖਣਿਜ ਰਿਆਇਤ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਨਿਯਮ, 1960 ਇਸਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 40 ਤੋਂ 43 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਸਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਐਮਐਮਡੀਆਰ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਹਿਤਾ 27 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਸਸੀਸੀ ਪੈਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਮਐਮਡੀਆਰ ਐਕਟ, 1957 ਅਤੇ ਐਮਸੀ ਨਿਯਮ, 1960 ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵਿਤ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਅਤੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਕੋਡ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ।

ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤਖੱਡਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਐਸ.ਐਸ.ਐਨ. ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ 28 ਰਾਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੋਵੇਂ ਐਮਐਮਡੀਆਰ ਐਕਟ ਅਤੇ ਐਮਸੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਸਦ ਦੇ ਮਹਿਜ਼ ਡੈਲੀਗੇਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਖੁੱਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਐਮਐਮਡੀਆਰ ਐਕਟ ਅਤੇ ਐਮਸੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ। ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵੀ ਭਟਕਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਇਹ ਆਮ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤਣ ਲਈ ਕੁਝ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸੀਆਈਟੀ ਬਨਾਮ ਅੰਜੁਮ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਐਮਐਚ ਘਾਸਵਾਲਾ29p.644 'ਤੇ ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ; ਕੈਪਟਨ ਸੁਬਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ30ਅਤੇ ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸਿੰਘਾਰਾ ਸਿੰਘ।31"[ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ]।

ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 44 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

“ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਹਰੀਸ਼ ਐਨ. ਸਾਲਵੇ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਦਵੇ ਨੇ, ਟਿਸਕੋ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ [(1996) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 709] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਦੇ

ਹੋਏ, ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। "ਕੈਪਟਿਵ

(2010) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 1

27 (1973) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 584

28 (2000) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 655

ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 11(3) ਦੇ ਉਲਟ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਖਪਤ", ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ 6-12-2004 ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8(3) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਣਿਜ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਮ ਮਾਪਦੰਡ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ "ਬੰਦੀ ਖਪਤ" ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। . ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਿਰਫ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਮਾਪਦੰਡਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(3) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਮਲੇ ਹਨ।

96.ਐੱਮ.ਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ. ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੰਦੂਰ ਮੈਂਗਨੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਐਮਐਮਡੀਆਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਵਿਧਾਨਿਕ ਮਾਪਦੰਡ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਪੈਰਾ 44 ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ

ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(3) ਅਤੇਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਸੰਦੂਰ ਮੈਂਗਨੀਜ਼ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

97.ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਮਐਮਡੀਆਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ 2015 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿੱਲ ਲਈ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਐਮਐਮਡੀਆਰ ਐਕਟ, 1957 ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚਾ, ਖਣਿਜ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।"

98.ਇਸ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੇ ਖਣਨ ਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਵਿਆਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ (i) ਕੀ ਖਣਨ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ ਆਪਹੁਦਰਾ ਸੀ (ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੰਨ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰਾਏ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ). ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਯਾਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਗੋਆ ਗ੍ਰਾਂਟ ਆਫ਼

(2002) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 633

30 (2004) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 440

31 (1964) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 485

ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧੀ ਸੀ ਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਮਐਮਡੀਆਰ ਐਕਟ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ।

(ii) ਕੀ ਦੂਜਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ।

99.ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਨਿਲਾਮੀ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਸੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ) ਤਾਂ ਇਹ ਹੁਕਮਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ ਐਕਟ ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 83 ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਿਆ:

“ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇਕਰ 2ਜੀ ਕੇਸ 32 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਿਲਾਮੀ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਇਕਮਾਤਰ ਪ੍ਰਵਾਨਤ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਲਾਮੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਮ.ਐਮ.ਡੀ.ਆਰ.ਐਕਟ. "

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਐੱਮ.ਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ. ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨਿਲਾਮੀ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਢੰਗ ਵਜੋਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ - ਸਾਨੂੰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਵੈਧ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ.

ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ

100.ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਸਮੇਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ, ਸੀਮਤ ਅਤੇ ਸੀਮਤ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ, ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਜੇ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 39(ਬੀ) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਇਹ ਆਮ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਜਾਂ ਸਮਾਜਕ ਭਲੇ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਨਿੱਜੀ ਉੱਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀ ਹੈ। , ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਰਾਜ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਕੇ।

101.ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ “ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਦੂਰੀ ਇੱਕ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲਈ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਸਾਧਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਉਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੀਮਤੀ ਅਤੇ ਦੁਰਲੱਭ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤ ਨਿੱਜੀ ਉੱਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਅਲੱਗ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਮੁਕਾਬਲੇ

ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਲੀਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਧਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਮਨਮਾਨੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰੋ।

102.ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ “ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਪਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ”

103.ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਤੇ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਅਸੀਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ।

104.ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਖਣਨ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੇ ਕਈ ਢੁਕਵੇਂ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਜਾਂ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਸਨ।

105.ਇੱਕ ਤਾਂ, ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਡਿਗਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ (ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਈ.ਏ.ਸੀਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ), ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਨੂੰ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟਸ ਦੀ ਇੱਕ ਟੀਮ

ਵਜੋਂ ਵੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਟੀਮ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਰਾਜ ਨੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਨੀਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਕੀਤਾ। ਸਪੈਸ਼ਲ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਟੀਮ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਬੁਲਾ ਕੇ ਜਾਂਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ? ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਜਿਵੇਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ) ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ:

ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਉਹਨਾਂ ਮਾਈਨ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਖਣਿਜ ਰਿਆਇਤ ਨਿਯਮਾਂ, 1960 ਦੇ ਨਿਯਮ 37 ਜਾਂ ਨਿਯਮ 38 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ/ਪੀਏਸੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਤ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਕਰੀ, ਧਾਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਾਇਲਟੀ ਚਲਾਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ, ਲੀਜ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ; ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੈਰ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ; ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਲਈ ਪੁਰਾਣੇ ਰਾਇਲਟੀ ਚਲਾਨਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਫਿਲਹਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਰੀ ਹੈਪੱਧਰ ਅਤੇ ਮੰਚਾਂ ਸਮੇਤ ਐਸਆਈਟੀ ਟੀਮ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ/ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।" [ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ]।

106.ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ,ਬੇਲੋੜੀ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਨੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ

ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕੁਝ ਵਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਲਈ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲੰਚ) ਸਿਰਫ਼ ਅੰਜੀਰ ਦਾ ਪੱਤਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦਾ ਅਸਲ ਇਰਾਦਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜੋ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੁਆਰਾ ਮੁਨਾਫੇ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਸਨ।

107.ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਅੰਤਮ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵੇਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨੀਤੀ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤਕ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। "ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜਾਂ ਤੋਂ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਤੋਂ ਵੀ"। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 4 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈਨਵੰਬਰ, 2014 ਕੋਈ ਅੰਤਿਮ ਨੀਤੀਗਤ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਜੋ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰੇਗਾ। ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਆਖਰਕਾਰ 20 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀਜਨਵਰੀ, 2015 ਪਰ ਇਸ 'ਤੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

108.ਸ ਕਾਹਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਅੰਸ਼ਕ ਵਿਆਖਿਆ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗੋਆ ਰਾਜ 17 ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਸੀ (ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ)ਨਵੰਬਰ, 2014, ਜੇਕਰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਖਣਨ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਜੋ ਨੀਤੀ ਜਨਤਕ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸੁਝਾਅ ਮੰਗੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ 17 ਨੂੰ ਹੈਨਵੰਬਰ, 2014 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਾਣਾਂ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਖਣਿਜ (ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਨਿਯਮ) ਐਕਟ, 2014 ਦਾ ਖਰੜਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੇ ਐਮਐਮਡੀਆਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ 10ਬੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੋਧ ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੂਚਿਤ ਖਣਿਜਾਂ (ਲੋਹੇ ਦੇ ਧਾਤ ਸਮੇਤ) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।) ਇੱਕ ਹਕੀਕਤ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਰਾਜ ਨੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ

ਦਸੰਬਰ 2014 ਤੋਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ 5 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜਨਵਰੀ 2015 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਮਾਈਨ ਬਿਊਰੋ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤੋਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਾਂ ਮੰਨੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਦੂਜਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ। ਅਧਿਕਾਰ

109.ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਹੋਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਮਐਮਡੀਆਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਆਰਡੀਨੈਂਸ 5 ਨੂੰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।ਜਨਵਰੀ, 2015ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ 12 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆਜਨਵਰੀ, 2015 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬੋਲੀ ਜਾਂ ਨਿਲਾਮੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਖਣਿਜ (ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਨਿਯਮ) ਐਕਟ, 2014 ਦੇ ਖਰੜੇ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ (ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ) ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਦੂਸਰੀ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ। ਨਿਲਾਮੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ. ਅਸਲ ਵਿੱਚ 5 ਤੋਂ ਪੀਰੀਅਡ ਵਿੱਚਜਨਵਰੀ, 2015 ਤੋਂ 12ਜਨਵਰੀ, 2015 ਸਰਕਾਰਗੋਆ ਨੇ 56 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੂਸਰਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ 17 ਤੋਂਨਵੰਬਰ, 2014 ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੇ 75 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦਾ ਅਚਾਨਕ ਵਾਧਾ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਲਿਥੋਫੇਰੋ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਢਾਲ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

110.ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਵੀ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗਗੋਆ ਵਿੱਚ 10 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀਸਤੰਬਰ, 2012 ਗੋਆ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਨ। ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਯਕੀਨਨ ਇੱਕ ਲਈ ਉਡੀਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀਕੁਝ ਹਫ਼ਤੇ ਹੋਰ ਅਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸੂਚਿਤ ਅਤੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ - ਪਰ ਕੁਝ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜੋ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਇਸਲਈ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ।

111.ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਟਾਟਾ ਆਇਰਨ ਐਂਡ ਸਟੀਲ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਹੋਈ33ਕਿਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ34'ਖਣਿਜ ਵਿਕਾਸ' ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਕੈਪਟਿਵ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਲੋੜ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ (ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 39(ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ)। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਈਏਸੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਘਰੇਲੂ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਲ ਵਾਧੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਅਤੇ ਨਿਘਾਰ ਸਮੇਤ ਇਹਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਵਾਤਾਵਰਣ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਮਾਹਿਰ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੂਜਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ 'ਖਣਿਜ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ' ਸੀ। ਇੰਡੀਅਨ ਬਿਊਰੋ ਆਫ਼ ਮਾਈਨਜ਼ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਜਾਂ ਮੰਨੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਭਰੋਸਾ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੋਆ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 'ਖਣਿਜ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ' ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ-ਇਕੱਲੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਰਬਪੱਖੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

112.ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ 2008 ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ: "ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਲਾਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰੂਨੀ ਖਣਿਜ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਆਯਾਤ ਪ੍ਰਤੀਸਥਾਪਨ, ਮੁੱਲ ਜੋੜਨ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਉਸ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ।" ਮੰਨਿਆ, ਲੋਹਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ

34 “8. ਮਿਆਦ ਜਿਸ ਲਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਰੀਨਿਊ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।- (1) ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਿਆਦ ਜਿਸ ਲਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ

ਹੋਵੇਗੀ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਿਆਦ ਜਿਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਵੀਹ ਸਾਲ ਵੱਧ.

(1996) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 709

"8. ਮਿਆਦ ਜਿਸ ਲਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਰੀਨਿਊ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।- (1) ਅਧਿਕਤਮ ਮਿਆਦ ਜਿਸ ਲਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਿਆਦ ਜਿਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(2) ਇੱਕ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਨਵਿਆਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਹੈ

ਇਹ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਖਣਿਜ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਇਹ, ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਖਣਿਜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਭਾਗ A ਅਤੇ ਭਾਗ B ਵਿੱਚ ਅਗਲੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜਾਂ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(4) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਭਾਗ A ਜਾਂ ਭਾਗ B ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਖਣਿਜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਰੀਨਿਊ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ।"

(2)ਇੱਕ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਨਵਿਆਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(3)ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਖਣਿਜ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਭਾਗ ਏ ਅਤੇ ਭਾਗ ਬੀਵਿੱਚ ਅਗਲੇਰੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜਾਂ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਨਿਰਦਿਸ਼ਟ ਖਣਿਜਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ।

(4)ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਭਾਗ ਏ ਜਾਂ ਭਾਗ ਬੀਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਖਣਿਜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰੀਨਿਊ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। "

ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਬਦਲ, ਜਾਂ ਘਰੇਲੂ ਉਦਯੋਗ ਲਈ ਮੁੱਲ ਵਾਧਾ, ਪਰਸਿਰਫ਼ ਆਖਰੀ ਵਿਕਲਪ ਲਈ, ਯਾਨੀ ਨਿਰਯਾਤ। ਕੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਹੇ ਦਾ ਨਿਰਯਾਤ ਖਣਿਜ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ? ਸਾਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹੀ ਕੱਢੇ ਗਏ ਲੋਹੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਖਣਨ ਦੇ ਕੰਮ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਗੋਆ ਦੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਘਰੇਲੂ ਸਟੀਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਦਯੋਗ. ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ, ਨਿਰਯਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਿਸ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋਇਆ ਸੀ।

113.ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ 2006 ਅਤੇ 2012 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਨੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰੀ ਰਵੱਈਏ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਜੋ ਵਾਤਾਵਰਣ, ਗੋਆ ਦੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਔਸਤ ਗੋਆ ਦੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਲਈ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਾ ਪੂਰਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ ਮਾਈਨਿੰਗ

ਲੀਜ਼ ਹੋਲਡਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਘਰੇਲੂ ਸਨਅਤ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਲਾਭ ਦੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਨੇ ਘਰੇਲੂ ਉਦਯੋਗ ਲਈ ਲਗਭਗ ਕੁਝ ਵੀ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਿਰਯਾਤ ਰਾਹੀਂ ਕਾਫ਼ੀ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਇਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਭੰਡਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਸਿਹਤ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਅਸਲ ਸਮੇਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਔਸਤ ਗੋਆ ਦਾ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਗੋਆ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਫਿਰ ਵੀ ਅਣਗਿਣਤ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਹੈ - ਅਤੇ ਬਰਾਮਦ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਜਾਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤੋਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

114.ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਬਾਰੇ ਮੰਦਭਾਗੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਰਜਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਜੁੜਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮਾਈਨਿੰਗ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਾਭ। ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨਾਲ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਜਾਂ ਗੋਆ ਦੇ ਔਸਤ ਨਿਵਾਸੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਲਾਭ ਮਿਲੇਗਾ। ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਖੇਹਰ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਭੌਤਿਕ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਵਿਗਾੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਨਾਲ ਤੋਲਣ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰ ਗੋਆ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਨ ਬਲਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਹੋਲਡਰਾਂ ਲਈ ਸਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਖਣਿਜ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ" ਦੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

115.ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੱਗਭਗ ਹਰ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਈ.ਏ.ਸੀਦੁਆਰਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕੁਝ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁਖਦਾਈ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬਦਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਅਤੇ ਚਾਰਟਰਡ

ਅਕਾਊਂਟੈਂਟਸ ਦੀ ਇੱਕ ਟੀਮ ਸਾਰੀਆਂ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ ਪਰ ਰਾਜ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਉਡੀਕ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ।

116.ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਐੱਮ.ਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਖਣਿਜ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਹਿੱਤ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਨ। ਖਣਨ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਭਾਰਤੀ ਉਦਯੋਗ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਲਾਭ ਦੇ ਅਤੇ ਔਸਤ ਗੋਆ ਦੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਕਵਾਇਦ ਇੱਕ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਸੀ।

117.ਬੇਲੋੜੀ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਜ ਨੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਐੱਮ.ਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ. ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ (ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ) ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਰਾਜ ਦੀ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਣਿਜ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਨਵਿਆਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੇ ਸਮੇਂ 'ਖਣਿਜ ਵਿਕਾਸ' ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਪਰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਗੈਰ-ਵਿਧਾਨਿਕ ਹਿੱਤ ਸਨ। ਰਾਜ ਨੇ ਜਿਸ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਸਤੰਬਰ 2012 ਵਿੱਚ ਖਣਨ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਚਾਨਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁਸਤੈਦੀ ਅਸਲ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

118.ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਤੱਥ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਕੁਝ ਦਿਲਚਸਪ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 13 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਨੂੰ 17 ਨੂੰ ਡਰਾਫਟ ਮਾਈਨਜ਼ ਐਂਡ ਮਿਨਰਲਜ਼ (ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ,

2014 ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵਿਆਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।ਨਵੰਬਰ,2014. ਸਾਰਣੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਹੈ:

ਮਿਆਦ	ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ
5-17 ਨਵੰਬਰ, 2014 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ	13
10 ਦਸੰਬਰ, 2014 ਅਤੇ 2 ਜਨਵਰੀ, 2015 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ	19
5-12 ਜਨਵਰੀ, 2015 ਵਿਚਕਾਰ	56
ਕੁੱਲ 88	88
12 ਜਨਵਰੀ, 2015 ਨੂੰ	31

119.ਨਵੰਬਰ 2014 ਵਿੱਚ ਨਵਿਆਏ ਗਏ 13 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੋਆ ਰਾਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਸਾਰੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ-1 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ (ਗੀਤਾਬਾਲਾ ਐਮਐਨ ਪਾਰੁਲੇਕਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀ-2 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ)। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਆਨੰਦ ਈਏਸੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 6 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੋਰਡ ਫਾਰ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ (ਜਿੱਥੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ) ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਲਈ ਸੀ; ਉਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ (2 ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ; ਉਹ ਸਾਰੇ ਡੰਪ ਮਾਈਨਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਨ; ਲਗਭਗ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪਾਣੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਵੰਡਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕ ਕੋਲ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ

ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਸਨ। ਗੋਆ ਰਾਜ ਅਤੇ ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ ਇਹਨਾਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਈ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ?

120.ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਖਣਿਜ (ਵਿਕਾਸਅਤੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਸੋਧ ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 2015 12 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆਜਨਵਰੀ, 2015 ਅਤੇ ਉਸ ਦਿਨ 31 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।ਜਨਵਰੀ, 2015 ਵਿੱਚ ਰੀਨਿਊ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ 5 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤੀ ਖਾਣਾਂ ਦੇ ਬਿਊਰੋ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਜਨਵਰੀ, 2015 ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਖਣਨ ਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਮਾਈਨ ਬਿਊਰੋ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਵਿਆਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਖਣਿਜ ਰਿਆਇਤ ਨਿਯਮਾਂ, 1960 ਦੇ ਨਿਯਮ 24ਏ(3) ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਪੋਰਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਮਿਆਦ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤੀ ਖਾਣਾਂ ਦੇ ਬਿਊਰੋ ਤੋਂ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ। ਉਡੀਕ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੇ ਕੁਝ ਖਣਨ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ।

121.ਸਾਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ88 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 38 ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ - ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਅਭਿਆਸ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

122.ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਗੋਆ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਮਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੂਸਰਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਬੇਲੋੜੀ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

17 ਨਵੰਬਰ, 2014 – ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਾਣਾਂ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਖਣਿਜ (ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਨਿਯਮ) ਐਕਟ, 2014 ਦਾ ਖਰੜਾ ਅੱਪਲੋਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

5 ਜਨਵਰੀ, 2015 – ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੈਬਨਿਟ ਦੁਆਰਾ ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਖਣਿਜ (ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਨਿਯਮ) ਸੋਧ ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 2015 ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਜਨਤਕ ਗਿਆਨ ਬਣ ਗਈ।

12 ਜਨਵਰੀ, 2015 – ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਖਣਿਜ (ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਨਿਯਮ) ਸੋਧ ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 2015 ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ।

123.ਇਹਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਕੋਲ ਖਣਨ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕੁਝ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਮੁੱਦੇ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਲੋਹੇ ਦੀ ਖਨਨ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ. ਰਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਆਬਾਦੀ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਸੈਕਟਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ, ਦੁਆਰਾ ਦਰਪੇਸ਼ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸੈਕਟਰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜੈੱਟੀਆਂ ਤੋਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਵਾਜਾਈ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਬਾਰਗੇਜ਼ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸਲਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਰੁਕਣ ਨਾਲ ਛੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਾਂ ਛੋਟੇ ਵਪਾਰਕ ਉੱਦਮਾਂ ਅਤੇ ਕਾਮਿਆਂ/ਲੇਬਰ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ। ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਿਰਯਾਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਭਗ $ 8 ਬਿਲੀਅਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਦਾ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਖਣਨ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕਰਜ਼ੇ/ਅਡਵਾਂਸ ਲਈ 850 ਕਰੋੜ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲਗਭਗ ਰੁਪਏ। ਹਾਊਸਿੰਗ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਲਈ 1000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਰ ਸਿੱਖਿਆ ਖੇਤਰ ਆਦਿ 'ਤੇ ਵੀ ਪਿਆ।

124.ਰਾਜ ਨੇ ਵਰਚੁਅਲ ਹਫੜਾ-ਦਫੜੀ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਹੈ (ਜੋ ਕਿ ਅਤਿਕਥਨੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ) ਪਰ ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਨਮਾਨੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਧਾਰਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ ਐਕਟ ਦੇ 8(3)। ਇਸ ਲਈ, ਕੇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਗੋਆ ਰਾਜ ਦਾ ਐੱਮ.ਐੱਮ.ਡੀ.ਆਰ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਰੀਨਿਊ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਸੀ।

ਕੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਵੀਆਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ?

125.ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 82 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਕੋਲ ਈਆਈਏ 1994 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੋਰਾਂ ਕੋਲ ਈਆਈਏ 2006 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨਵੇਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਵੀਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

126.ਜੋ ਕਿ ਇਲਾਵਾ, ਸਮੱਗਰੀ ਅੱਗੇਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਈਏਸੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ 11 ਮਿਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਮਾਹਿਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ।ਨਵੰਬਰ, 2013 ਅਤੇ 18ਨਵੰਬਰ, 2013. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਅਧਿਐਨ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਲੋਹੇ ਦੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖਣਨ ਕਾਰਨ ਗੋਆ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਈ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਇਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ (ਜੇ ਸਾਰੇ ਨਹੀਂ) ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਈ.ਏ.ਸੀਦੁਆਰਾ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਹਿਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਮਾਈਨਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਗੋਆ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਖੁਦਾਈ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗੋਆ ਵਿੱਚ 22 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਈਨਿੰਗਐਨ.ਡੀਨਵੰਬਰ, 2007 ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਗੋਆ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ 10 ਨੂੰ ਖਣਨ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।ਸਤੰਬਰ, 2012 ਅਤੇ ਖਾਣਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ 14 ਨੂੰ ਐਮਓਈਐਫ ਦੁਆਰਾ ਟਾਲ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।ਸਤੰਬਰ, 2012. ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈਇਹ ਸਭ ਕੁਝ, ਨਾਲ ਹੀ ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵੈਚਲਿਤ ਦੂਜਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਐਮਐਮਡੀਆਰ

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੂਜਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। , ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ "ਮਾਈਨਿੰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਲਈ ਤਾਜ਼ਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ।

127.ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਈਏਸੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਮਾਹਿਰ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਨੇ 14 ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ।ਮਾਰਚ, 2014 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸਨੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਗਾੜ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ 'ਤੇ 20 ਅਤੇ 27.5 ਮਿਲੀਅਨ ਟਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਲਾਨਾ ਸੀਮਾ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ। ਮਾਹਰ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ (ਜੋ ਕੁਝ ਬਹੁਤ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ):

“ਲੋਹੇ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ 14.6 ਮਿਲੀਅਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੈ1941 ਵਿੱਚ 41.17 ਮਿਲੀਅਨ ਟਨ 2010-2011 ਵਿੱਚ. 1980 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਉਤਪਾਦਨ ਲਗਭਗ 10 ਮੀਟਰਕ ਟਨ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਸੀ। ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਕੁਆਂਟਮ ਉਛਾਲ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੀਨ ਨੂੰ 42% ਐੱਫ.ਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਫਾਈਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਘੱਟ ਗ੍ਰੇਡ ਦੇ ਧਾਤੂ ਦੇ ਨਿਰਯਾਤ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਵਾਧੇ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਵਾ, ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਾਲ ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਤਿੰਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ (i) ਟਾਟਾ ਐਨਰਜੀ ਰਿਸਰਚ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਗੋਆ (1997) ਦੁਆਰਾ ਗੋਆ ਦੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਬੈਲਟ ਲਈ ਖੇਤਰਵਾਰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਗੁਣਵੱਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ (ਏ.ਈ.ਕਿਊ.ਐਮ) ਯੋਜਨਾ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਯੋਜਨਾ, ਅੰਕੜਾ, ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ, ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਗੋਆ ਸਰਕਾਰ, (ii) ਟੇਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਕਾਸ ਖੋਜ ਕੇਂਦਰ, ਓਟਾਵਾ, ਕੈਨੇਡਾ (2006) ਦੁਆਰਾ ਸੁਧਰੀ ਈਕੋਸਿਸਟਮ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਵੱਲ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ, ਖਣਿਜ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਸੂਚਕ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਮਾਰਕਰ (2006) ਅਤੇ (iii) ਭਾਰਤੀ ਸਕੂਲ ਆਫ਼ ਮਾਈਨਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ (2014) ਦੁਆਰਾ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਗੋਆ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਇਰਨ ਓਰ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦਾ ਖੇਤਰੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਅਧਿਐਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਗੋਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਐਨਆਈਓ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪਰਿਆਵਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਉੱਤੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਕਈ ਵਿਗਿਆਨਕ ਖੋਜ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਇਹ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਵਧੇ ਹੋਏ ਪੱਧਰ ਨੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ, ਗੋਆ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕਤਾ ਅਤੇ ਗੋਆ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ।ਇਹ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਵਧੇ ਹੋਏ ਪੱਧਰਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਐਸਪੀਐਮ ਅਤੇ ਐਸਪੀਐਮ, ਡੰਪਾਂ ਅਤੇ ਨਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਤੋਂ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਤਲਛਣ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਮੁਹਾਵਰੇ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਘੱਟ ਡੂੰਘਾਈ (20 ਮੀਟਰ), ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਖੇਤ, ਸਤਹ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਐੱਫ.ਈ ਅਤੇ Mn ਦੀ ਉੱਚ ਤਵੱਜੋ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਬਾਇਓਕਿਊਮੂਲੇਸ਼ਨ। [ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ]।

128.ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਸਾਮੱਗਰੀ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਨਵੀਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਗੋਆ ਰਾਜ ਗੋਆ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮਾਲੀਆ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਚਿੰਤਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਗੋਆ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ। ਗੋਆ ਅਤੇ ਐਮਓਈਐਫ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ।

129.ਗੋਆ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 7 ਦੇ ਪੱਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏਜਨਵਰੀ, 2015 ਅਤੇ 5ਫਰਵਰੀ, 2015, ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ ਨੇ 20 ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇਮਾਰਚ, 2015. ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 20 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂਮਾਰਚ, 2015।

130.20 ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਆਰਡਰਮਾਰਚ, 2015ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀਕਰਨ ਕਰਦਾ

ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਗੋਆ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰੇਗੀ।

131.20 ਦਾ ਦੂਜਾ ਆਰਡਰਮਾਰਚ, 2015ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਆਫਿਸ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰਸਤਾਵਕ ਨੂੰ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਮਸੀ ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ35ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕਾਮਨ ਕਾਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ।36

132.ਇਹ ਅੰਬਿਕਾ ਕੁਆਰੀ ਵਰਕਸ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹੋਈ37, ਰੂਰਲ ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਇੰਟਾਈਟਲਮੈਂਟ ਕੇਂਦਰ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ38ਅਤੇ ਐਮ.ਪੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਦਾਸ ਟੀਕਾਰਮ39(ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ

ਐਮ ਸੀ ਮਹਿਤਾ) ਕਿ ਲੀਜ਼ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ, ਚਾਹੇ ਜੰਗਲਾਤ (ਸੰਰੱਖਣ) ਐਕਟ, 1980 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਲੋੜਾਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਗ੍ਰਾਂਟ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਲੀਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰੇ 105 ਅਤੇ 106 ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੇ ਕਾਰਨ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 188(2) ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

(2004)12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 118

(2017) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 499

(1987) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 213

1989ਸਪਲਾਈ(1) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 504

1995ਸਪਲਾਈ(1) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 587

"(2) 27-1-1994 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਈ.ਸੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵਿਸਤਾਰ ਜਾਂ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਲੋਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।"

133.20 ਦਾ ਤੀਜਾ ਆਰਡਰਮਾਰਚ, 2015 14 ਦੇ ਮੁਅੱਤਲ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੁਪਤ ਹੈ।ਸਿਤੰਬਰ, 2012 ਵਾਤਾਵਰਨ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ 'ਤੇ। 35 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਈ.ਆਈ.ਏ1994 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 37 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਈ.ਆਈ.ਏ2006 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਹੇਠਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

“ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਈ.ਸੀ ਦੁਆਰਾ 1994 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜੇਕਰ ਉਹ ਵੈਧ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਲਈ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਵੇਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ (OM L-11011/15/2012-IਏII (M) ਮਿਤੀ 20.3. .2015 ਇਸ ਲਈ 72 ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 35 ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਈ.ਆਈ.ਏਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 1994 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 37 ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਈ.ਆਈ.ਏਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 2006 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

134. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਮ ਸੀ ਮਹਿਤਾ ਅਤੇ ਕਾਮਨ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈਕਾਰਨ, 27 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੀਜ਼ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨਜਨਵਰੀ, 1994 ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਨ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਈਆਈਏ 1994 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਵੈਧ ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਾਲੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ 2014-2015 ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 35 ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 20 ਦੇ ਤੀਜੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈਮਾਰਚ, 2015 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਈਆਈਏ 1994 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਸੀ, ਨੂੰ ਮਾਈਨਿੰਗ

ਲੀਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹਨਾਂ 35 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਮ.ਸੀ ਮਹਿਤਾ ਅਤੇ ਕਾਮਨ ਕਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਈ.ਆਈ.ਏ1994 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਈ.ਆਈ.ਏ1994 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ 2015 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਵੈਧਤਾ ਗੁਆ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ, ਈ.ਆਈ.ਏ1994 ਨੂੰ ਈ.ਆਈ.ਏ2006 ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

135.37 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਈ.ਆਈ.ਏ2006 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਾਈਫ ਲਈ ਜਾਂ ਈ.ਆਈ.ਏ2006 ਦੇ ਪੈਰਾ 9 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 30 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਆਧਾਰ। ਇਸ ਸੀਮਤ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਇਹਨਾਂ 37 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਦਖਲ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਕਿ ਗੋਆ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਵੇਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਈ.ਆਈ.ਏ2006 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ।

136.ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ ਨੇ 72 ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦਿੱਤੀ।ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਮਓਈਐਫ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ ਨੂੰ ਟਾਲਦਿਆਂ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਦੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਕਿਉਂਕਿ 20 ਨੂੰ ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਕਸਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈਮਾਰਚ, 2015 ਮਕੈਨੀਕਲ ਸੀ, ਗੋਆ ਰਾਜ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ, ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ, ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਕਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਂ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਈ.ਏ.ਸੀਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਮਾਹਿਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 20 ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਕਵਾਇਦਮਾਰਚ,

2015 ਨੂੰ ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਤਾਜ਼ਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

137ਸਾਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀਹੁਣ ਕੁਝ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰੀ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਕੁਝ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੱਢੇ ਗਏ ਧਾਤੂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਸਤੰਬਰ ਅਤੇ ਅਕਤੂਬਰ 2017 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਨਮੂਨੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ (ਲਗਭਗ 12) ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਅੰਕੜੇ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ - ਮੰਗ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਲਗਭਗ ਰੁਪਏ। 1500 ਕਰੋੜ! ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਡੀਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਸਾਰ ਤੋਂ (ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਜੁਲਾਈ 2016 ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ 2016 ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਵਿਦਿਅਕ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪੀ ਗਈ) ਖਣਨ ਤੋਂ ਗੋਆ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਕਮ (ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ) ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। 1500 ਕਰੋੜ! ਅਤੇ ਇੰਨੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਸ.

ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ ਨੇ ਗੇਂਦ ਖੇਡੀ ਹੈ। ਜੋ ਅਨੁਮਾਨ ਕੱਢੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਾਫ਼ੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ।

138.ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ। ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਮੁੱਚਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਮੁੱਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਜਾਂ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੇਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਿਆਪਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਹਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਸਲ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਥੇ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ

ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਾਵਲਕਾਰ ਅਤੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਆਇਨ ਰੈਂਡ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ: ਅਸੀਂ ਹਕੀਕਤ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਹਕੀਕਤ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਚ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਖਣਿਜ ਨੀਤੀ, ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ, ਐਮਐਮਡੀਆਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ, ਈਏਸੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਿਯਮ. ਕਾਨੂੰਨ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗੋਆ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਹਵਾ ਅਤੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸ਼ਾਸਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਅਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਫੈਸਲੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

139.ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਈ.ਆਈ.ਏ1994 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ (ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਲੋੜਾ) ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ। ਅਕਾਦਮਿਕ ਕਿਉਂਕਿ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਦੂਜਾ, ਐਮਸੀ ਮਹਿਤਾ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ 5 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਵੈਧ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 77 ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

“ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ 27-1-1994 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਲੀਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵਿਆਉਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਵੈਧ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ

ਜਾਂ ਤਾਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜਾਂ ਨਵਿਆਉਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਪੱਟੇ ਨਵੇਂ ਲੀਜ਼ ਸਨ। ਕੁਝ ਨਵਿਆਉਣ ਦੇ ਕੇਸ ਸਨ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਰਜ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। " [ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ]।

ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕਾਰਨ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 87 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ. ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ (15 ਜਨਵਰੀ, 2016 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸਮੇਤ) ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬੇਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

140.ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਈ.ਆਈ.ਏ1994 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

141.27 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਜਨਵਰੀ, 1994 (ਈ.ਆਈ.ਏ1994) ਪੈਰਾ 2.II(ਡੀ) ਵਿੱਚ ਸਾਈਟ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਸਾਈਟ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਈਟ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਵੈਧ ਹੋਵੇਗੀ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 2.III(ਏ) ਅਤੇ 2.III(ਸੀ) ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

142.4 ਦੀ ਸੂਚਨਾਮਈ, 1994 27 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈਜਨਵਰੀ, 1994 ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 2.III(ਸੀ) ਨੂੰ ਬਦਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ "ਇਸ ਲਈ ਵੈਧ ਹੋਵੇਗੀਉਸਾਰੀ ਜਾਂ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ।" ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਰਜ ਬਾਅਦ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ

ਬਾਅਦ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਵੈਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। 10 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀਅਪ੍ਰੈਲ, 1997।

143.ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਈ.ਆਈ.ਏ2006 ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਪੈਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸਾਡਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ "ਮਾਹਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਮਾਹਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤੀਹ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ" ਲਈ ਵੈਧ ਹੋਵੇਗੀ...

144.ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਈ.ਆਈ.ਏ2006 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਈ.ਆਈ.ਏ1994 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ ਦੁਆਰਾ 21 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।ਸ੍ਰੀਟਅਗਸਤ, 2013 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ 4 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਮਈ, 1994 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈਕਿ "ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਉਸਾਰੀ ਜਾਂ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਵੈਧ ਹੋਵੇਗੀ"। 21 ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੂਚਨਾਸ੍ਰੀਟਅਗਸਤ, 2013 ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਉਸਾਰੀ ਜਾਂ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਲਈ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਹੈ। ਨਿਰਮਾਣ ਜਾਂ ਕਾਰਜ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ "ਤੋਂ" ਸਾਲ। ਇਸ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 21 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈਸ੍ਰੀਟਅਗਸਤ, 2013 ਕਿ "ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ "ਨਿਰਮਾਣ ਜਾਂ ਸੰਚਾਲਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਨਾ ਕਿ ਉਸਾਰੀ ਜਾਂ ਸੰਚਾਲਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ।" ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਨਾਲ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ "ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ" ਅਤੇ "ਤੋਂ" ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਕਲੀਅਰੈਂਸ

145.ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਰਜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਈ.ਆਈ.ਏ1994 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਜਾਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੱਕ ਵੈਧ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਅਨੁਮਾਨ ਕਿਵੇਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਸਪੁਰਦਗੀ ਐਮ.ਸੀ ਮਹਿਤਾ ਅਤੇ ਕਾਮਨ ਕਾਜ਼ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਈ.ਆਈ.ਏ1994 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਸਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵੈਧ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। . ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸੂਚਨਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਈ.ਆਈ.ਏ2006 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਇਹ ਸਪੁਰਦਗੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਹੈ ਅਤੇ ਈ.ਆਈ.ਏ2006 ਦੇ ਪੈਰਾ 9 ਅਨੁਸਾਰ ਢੁਕਵੀਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਜੀਵਨ ਲਈ ਅਧਿਕਤਮ 30 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ।

146.ਸਿੱਖੀ ਸਲਾਹਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਲਈ ਵੀ ਐਸ.ਐਨ. ਮੋਹੰਤੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।40ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਐਮ.ਓ.ਈ.ਐਫ ਦੁਆਰਾ 4 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦਅਪਰੈਲ, 2011 ਕਿਸੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕ ਲਈ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੇਕਰ 40 2012 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀਐਨਲਾਈਨ ਡੈਲ 4000 ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਕਾਇਮ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 15 ਜਨਵਰੀ, 2007 ਨੂੰ ਈ.ਆਈ.ਏ. 2006 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ 2 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2012 ਨੂੰ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ: “... ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਵੈਧ ਅਤੇ ਕਾਇਮ ਈ.ਸੀ [ਵਾਤਾਵਰਣ ਮਨਜ਼ੂਰੀ] ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਈਸੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ। ਇਹ,

ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਐਮਸੀ ਮਹਿਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। " ਇਹ ਸਵਾਲ ਈ.ਆਈ.ਏ1994 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

147.ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਅੰਤਿਮ ਬੇਨਤੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ 9 ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਕਿਉਂਕਿ ਗੋਆ, ਦਮਨ ਅਤੇ ਦਿਉ ਮਾਈਨਿੰਗ ਰਿਆਇਤਾਂ (ਖਨਨ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ) ਐਕਟ, 1987 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸ਼ਾਇਦ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਲੰਬਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 29 ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀਅਕਤੂਬਰ, 2002 ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ

2012 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਡੈਲ 4000

ਓਨਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ 9 ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਲਈ।41ਅਸੀਂ ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹਾਂ.ਲਿਥੋਫੇਰੋ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਹੀਤਾ

148.ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਐਸਐਲਪੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ (2015 ਦਾ ਐਸਐਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 32138 ਅਤੇ 2015 ਦਾ ਐਸਐਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 32699-32727) ਅਸੀਂ 13 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਗਸਤ, 2014 ਦੇ ਸਾਡੇ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਗਲਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਿੱਟੇ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼

149.ਸਾਡੀ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਾਂ:

1.ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ, ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਦੂਸਰਾ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਾਜ਼ਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼।

2.ਗੋਆ ਰਾਜ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬੋਲੀ ਜਾਂ ਨਿਲਾਮੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਨਵੇਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਕਿਸੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।

3.ਗੋਆ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਬੇਲੋੜੀ ਕਾਹਲੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਖਣਿਜ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਐਮਐਮਡੀਆਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਗੋਆ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

4.ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਮੰਤਰਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਾਜ਼ਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ 14 ਦੇ ਮੁਅੱਤਲ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਹੀ ਚੁੱਕਦਾ ਹੈ।ਸਤੰਬਰ, 2012।

5.ਲਿਥੋਫੇਰੋ ਬਨਾਮ ਗੋਆ ਰਾਜ (ਅਤੇ ਬੈਚ) ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।

6.ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਦੂਸਰਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ

---

41 (2013) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 522 ਮਿਤੀ 20 ਫਰਵਰੀ, 2002

ਲਈ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ 15 ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਰਜ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ।ਮਾਰਚ, 2018. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 16 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਸਾਰੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ

ਗਏ ਹਨਮਾਰਚ, 2018 ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਨਵੇਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ (ਨਵੇਂ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨਹੀਂ) ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ਾ ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

7.ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਖਣਿਜ (ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1957 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੇਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਤਾਜ਼ਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਮਨਜ਼ੂਰੀਆਂ ਦੇਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਜੋ ਤਾਜ਼ਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਗੋਆ ਰਾਜ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

8.ਗੋਆ ਰਾਜ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇਗਾ ਕਿ ਗੋਆ ਗ੍ਰਾਂਟ ਆਫ਼ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਪਾਲਿਸੀ 2014 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਠਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਅਤੇ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟਸ ਦੀ ਟੀਮ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਗੋਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਹੁਤ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨ ਨਾ ਹੋਣ।

9.ਗੋਆ ਰਾਜ ਰਿਕਵਰੀ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇਗਾਖਣਨ ਲੀਜ਼ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਗੋਆ ਰਾਜ ਕੋਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਅਤੇ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਮੇਤ ਉਪਲਬਧ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ।

150. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਐੱਸ.ਐੱਲ.ਪੀs ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ

ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate